

ek

Kéri, hogy a törvény...

...a bukovinai Arcos...

...széppárti kéri a for...

...bűnösök előbb ves...

...Skodisták!

szavaztak kormányoknak

Belgium három nagy...

(Rador). Vanderveide...

gyverkeznek

1. A szenátus hadi...

1. Törvényjavaslatot...

zte lengyel-urnéját

ing porosz miniszter...

adászat után Varsó...

ezuhant egy repülőgép

orosoz-német légifor...

és Lapkásó E. T. Baron L. Pop 10. 9-77.

Posta stamp and address: DI Rámásetter Róbert, BUDAPEST

ZELETT

Advertisement: Ár 5 lej, Bormentelen leveleket nem fogadunk el.

Anglia, a Harmadik Birodalom protektora

Laval és Flandin londoni tárgyalásaival kapcsolatban önkéntelenül is felmerül a kérdés, hogy Anglia kormánya, illetőleg diplomáciája mit akar elérni a francia államférfakkal való közvetlen eszmecsere útján?

Nem szenvedhet kétséget, hogy Anglia elsősorban Franciaország szövetségeseinek orientációját szeretné háttérbe szorítani és főleg eszökenteni óhajtaná Franciaország és többi szövetségeseinek kontinentális tulsulját.

Anglia történelmében kevés olyan visszatevés állásfoglalás akad, mint ez a hitlerizmust támogató barátság, annál is inkább, mert az angol tömegek közvéleménye egyáltalán nem lelkesedik a Harmadik Birodalomban utazgató angol lordok fasizista programjait.

A jelenlegi angol kormány világpolitikai tevékenysége — úgy látszik — mindinkább népszerűtlenné válik, ugyanígy, hogy rövidesen sok százmillió ember a világban Angliában fogja látni az emberiség sorsának méregkeverőjét.

Az bizonyos, hogy sem Franciaország, sem Amerika, sem Oroszország, sem a kizsantant, sem a Balkán-szövetség, sem a Balti-államok szövetsége nem barátja Anglia japán- és németbarát politikájának. Eppen ezért valószínű, hogy az angol imperializmus előbb vagy utóbb a világ népeinek ellenszélével fogja magát szembetalálni.

Az angol világuralom napjainkban is megcsúszott. Kanada előbb-utóbb az Észak-amerikai Egyesült Államokhoz fog csatlakozni, Ausztrália rövidesen független és autonóm köztársasággá lesz, Indiában pedig egyre inkább tért hódítanak az ébredő Ázsia radikális tanai. A Panceen-láma Tibetbe költözik, hogy az angolbarát dalai láma helyét foglalja el és a törekvésében Amerika, Oroszország és Franciaország, az angol tiltakozás ellenére is támogatják.

Mindezek a tények érthetővé teszik Anglia japán-barátságát, aminek az a megvárakoztatás, hogy az angol kormány kevésbé fél ma a sárga, mint a vörös veszedelemtől. Az angol konzervatívok, tehát a lordok s a finansziálisták körében a Hitlerrel való szövetség ma már szalonképes törekvésnek látszik.

Rothermere francia- és oroszellenes és egyidejűleg németbarát nyilatkozataival a konzervatív angol körök felhívatatos visszhangjai.

Nem szenvedhet kétséget, hogy Flandin és Laval londoni tárgyalásai kapcsán az angol kormány ezt a fellegást igyekszik elfogadtatni Franciaországgal. Valószínűleg azonban, hogy a francia kormány, illetőleg annak képviselői ezt a törekvést honorálni fogják. A franciák egyideig kétségtelenül taktikázni fognak, de végeredményben mereven el fogják utasítani az angol próbálkozásokat, amán is inkább mert ha Franciaországot teljesíteni akarná a német követeléseket, nincsen szüksége az angolok protekciójára. Párizs igen könnyen megalkudhatik Berlinnel — London bórere, tehát semmi szüksége sincs arra, hogy az angolokkal árultassa a saját bérét.

Az angol diplomácia cselofogásai tehát meg lehetőséget nyújtanak. Az angol diplomácia rosszul képzelt azt, hogy Franciaországot az angolok kedvéért fog engedményeket tenni a németeknek. Ha a franciák erre hajlandók volnának, úgy megtennék az engedményeket az angolok befolyása nélkül is. Az is nyilvánvaló, hogy Németország igen sok francia feltételt teljesítene, ha Párizs London fejét megkönnyíti. Ne felejtjük, hogy a háborúban Németország a „Gott strafe England“ szövegét zúgta s ma a franciáknak nem sok megerősítésre kerülne Berlint leoldani London jászalagjáról, mint ahogyan az Róma esetében sikerült.

Az angol diplomácia próbálkozása tehát

Manolescu-Strunga szabadkezet kapott az új export-import-rendszer bevezetésére

Az új pénzügyminiszter mindenképp a lej stabilizációját igéri

Bucuresti, február 3. Ma délelőtt 9 órakor Tatarescu elnöklele alatt minisztertanácsot tartottak a kormány tagjai. Jelen voltak: Antonescu, Sassu, Angheliescu, Manolescu-Strunga és Dumitrescu bankkormányzó.

A minisztertanács az általános pénzügyi helyzetet foglalkozott és elhatározta az állami költségvetés munkálatainak megkezdését. Elhatározták továbbá, hogy hadakétként életbe lépjen a jelenlegi külkereskedelmi rendszert módosító intézkedéseket, majd a minisztertanács különböző pénzügyi munkálatokat végzett el. A hozott határozatok között szerepel az államnak tartozott adóhátralékok sürgős behajtásának biztosítása. Törvényjavaslatot fognak készíteni, amely által súlyos pénzbüntéseket rónak ki azon vállalatokra, amelyek bizonyos idő alatt nem fizetik ki adóhátralékukat. A minisztertanács elhatározta, hogy a folyamatban levő behozatal és kivitel mellé kompenzációs rendszert alkalmazzanak szabaddeviza kvótával, amely országok és árucikkek szerint váltakozzék és ami a kincstári adósságok fizetésére fog szolgálni azon országokkal szemben, amelyekkel még egyezményeink vannak és amelyek likvidálására ezt a behozatalt a kiadott kvótákon felül fogják nyújtani. Az új rendszer megszünteli a jutalmak számára kivetett 10 százalékos kvótát. Elhatározták, hogy a kiviteli cikkeket egy kategóriába sorozzák.

Hollandia elfogadta a felajánlott kereskedelmi egyezményt

A minisztertanács után összeült a kormány gazdasági bizottsága, amely az új export-import rendszerrel kapcsolatos kérdésekkel, valamint annak módosításával foglalkozott. Manolescu Strunga a bizottság tudomására hozta, hogy Hollandia elfogadta a Románia által javasolt kereskedelmi egyezményt, amelynek értelmében a devizák 50 százalékat beszovalgatják a Banca Nationalának, 30 százalékat a behozatal rendelkezésére bocsátják, míg a fennmaradó 20 százalékat Románia Hollandia tartozásainak törlesztésére fordítják. Egyidejűleg elkészítették azt a dekrétumot is, mely Manolescu Strunga miniszternek szabadkezet biztosít az új behozatali-kiviteli rendszer alkalmazásáról illetőleg. A kereskedelmi miniszter végül tudatta, hogy ma este Londonba utazik, hogy tárgyalásokat folytasson angol hitelezőinkkel, majd Párizsba, Hágába és Berlinbe látogat el.

Az új pénzügyminiszter a lej stabilizációjáért

Victor Antonescu pénzügyminiszter ma a következő nyilatkozatot adta az újságíróknak. Mikor átvettem a pénzügyminisztérium ügyeinek vezetését, tudomásul birtam az ország pénzügyi helyzetéről. A problémának több oldala van. Elsősorban az ország

valutáris politikája szoros kapcsolatban áll a jelen pillanatban folytatott kereskedelmi politikánkkal. Kívánatos, hogy kereskedelmi politikánkat, amelyet külfölddel folytatunk, ne érintse nemzeti valutánkat. Ha ezt elővigyázatal fogjuk alkalmazni, úgy a külfölddel végzett árucseré nemcsak, hogy nem fogja veszélyeztetni valutánkat, hanem még megerősítheti azt. Tehát a kiviteli rendszer nem csupán kereskedelmi szempontok által legyen vezetve, hanem a lej konszolidálása céljai is irányítsák.

Azután meg kell valósítani a költségvetési egyensúlyt, ami szintén döntő fontossággal bír a lej stabilizására. Ez újból két irányban folyó költségvetés kiadásainak fedezése érdekében növelni kell a bevételeket, de számítani kell azzal a haszonnal is, ami azokból a valutáris műveletekből származhatik, amelyek terveit Slavescu ur készítet volt el. Ami az új költségvetést illeti, nem tudok behatóbban nyilatkozni, mert még nem volt elegendő időm Slavescu ur terveit teljesen átismerni. Általános szabály azonban azt hiszem, hogy a jövő költségvetés egyensúlyozását, úgy megteremtés, mint új jövedelmi források útján érhetjük el. Az a feltevés, hogy csak megtakarítások által ki lehetne egyensúlyozni a büdzsét, nem lehetséges, mert nem lehet a végtelenségig csökkenteni a kiadásokat, anélkül, hogy az állami szolgálat ne szenvedjen atól. Viszont csak új jövedelmi források útján elvégezni a kiegyensúlyozást szintén nem lehetséges, össze kell egyeztetni a két rendszert.

A harmadik felmerülő probléma a kincstári adósságok ügye. Feltétlenül megoldást kell találnunk arra nézve, hogy az állam folyó adósságait rendszeresen fizetni tudjuk. A jelen pillanatban azonban mindezekre nem tudok pontos felvilágosítást adni, míg részletesen nem vizsgáltam át a jövedelmi források komplikált kérdését, valamint a szükséges kiadásokét is.

A legközelebbi minisztertanácsban intézkedik a kormány a gazdasági és pénzügyi helyzet megjavításáról

Bucuresti, február 2. A legközelebbi minisztertanácsban meg fogják állapítani azokat az intézkedéseket, amelyek hivatva lesznek javítani a pénzügyi és gazdasági helyzetet.

A Dămnicata szerint Tatarescu kijelentette egyik barátjának, hogy el van határozva kinevelni nélkül alkalmazni intézkedéseket, amelyeket konkrét eredményeket vár már a közeljövőben.

ütőhátya van: a megegyezés lehetősége Németországgal — Anglia bórere.

A londoni tárgyalások tehát minden bizonynyal pozitívummal fognak végződni, mint a római tárgyalások. Az angol diplomácia háta mögött álló titokzatos hatalmak: Deterding, Rothermere és társaik átlasszó aknamunkája aligha fogja azt az eredményt elérni, hogy a francia politika a hitlerizmus aspirációinak szeker-tolója legyen.

(Dr. S. J.)

VILAG TUKRE A gölem legendája

A zsidó nép száján tengerdek változatban él az agyagból gyurt és kabbalisztikus varázsigékkel életrekellett műembernek, homunculusnak, ember-automatának, zsidó szóval: gölemnek legendája. A legközismertebb variációk a „magasságos“ rabbi Löw (kb. 1512-ben született és 1609-ben halt meg) nevéhez fűződnek és a prágai gettó a színhelyük. A prágai gölem, — nagy szó! — még a liturgiában is lábatlanokodik. A prágai Altneuschulban, — ósrégi, a bész-hamikdósból hozott alapkövekre épült, tehát ősi (alt) és új (neu) alkotóelemekből áll, — innen az egyik népies magyarázat szerint a neve. Egy másik magyarázat így szól: azzal a feltétellel, héberül: al tonáj, épült, hogy megjövén a Messiás, majd hazajöjnek a szent alapkövekkel a prágaiak Palesztinába... Tehát az Altneuschulban, ebben a 13. századbeli gótikus templomban kétszer mozdítják pönteken este a Miezemor sir lejom hasabos kezdetül és a szombat beköszöntését üdvözölő zsolnárt. Mert az örjngő gölem megfőkezésére az Altneuschulból hazafutott rabbi Löw, felfeszakította az első recitációt, kitoitotta a szombat hivatalos kezdetét és a templomban egybegyülekezett zsidók csak akkor járultak a szombat hercegnő elébe, akkor mondták el újra — és ez az újra, ez a kétszeres elmondás azóta kivételes szokássá lett ebben az ősi zsinagógában — amikor a szombati zsolnárt Liva ben Becalle, a magasságos, elvégezte a reháramlott nehéz feladatot: letépte a sém hameforast (a tetragrammot) a gölemről és ezzel megfosztotta az életerejétől, műemberi váltótól és tehetetlen agyaghalmazzá súlyosztotta visszsa. E gonosz pöntek esti élmény után, nem is vállalta többé a rabbi a gölem életrekeltesének veszélyét. Földi maradványait felcipelte az Altneuschul padlására és a néphit azt tartja, hogy ott nyugosznak mind e mai napig. Egon Ervin Kischnek, a kandi kíváncsiságu „száguldó riportnernek“ nem volt nyugta tőle. Felmászott — nyaktörő vállalkozás volt — hogy ezeket a földi maradványokat szemügyre vegye. A kirándulása azonban eredménytelen maradt. Temérdek port talált az ősi zsinagóga padlásán, de emberformájú agyaghalmat nem... Volt idő, amikor a gölem legendáját a Faust legenda homunculusa zsidó változatának minősítették. Amint hogy a zsidó néprajzkutatók általában kedvelik a zsidó és a nemzsidó népszokások közösségét, egyhuroz pendülését kimutatni. Az indiánusoknál is él a Leviáthán legendája, — erősködik az egyik. A másik a monstranc és... a beszómim-tartó azonos alakjára mutat rá. A troyesi Rásiról szóló wormsli legendákat pedig — példázom — valamelyik lokális katolikus szent népmesebeli sorsával hozták kapcsolatba. Az újabb tudományos felfogás azonban — Gerhard Scholem, a jeruzsálemi egyetem kabbala-tanszékének professzora képviseli elsősorban ezt az új irányzatot — a gölemlegenda ősi zsidó volta mellett kardoskodik. Ez a felfogás mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a prágai legenda variáció gyökereit már a talmudban meg lehet találni. Az Adám-gölemről — az első ember lélek nélküli testét nevezi gölemnek a gemara — szóló agada az első jelentkezőse. Philo is beszél a különleges föld-anagáról, amikor az első ember teremtését leírja. De a jáborok teremtő erejéről is tud a talmud. Szanhedrin traktátusa Raba ember-gölemjéről és rabbi Chanina és Osája borju-gölemjéről beszél. Ez a borju a talmudi elbeszélés szerint a Jecira könyv varázsigéjé révén jött létre. A széfer Jecira a 3-4. század kabbalájának irodalmi termése a Scholem megálapítása szerint. A gölemről magáról nem tesz említést ez a könyv. De sokat foglalkozik a teremtés misztikumával (maaszé berész) és a fejtegetései a szó alkotó-hatalmára vannak alapítva. A világos Isten igéi keltették életre. Ettől a meggyőződéstől nem esik messze a szó misztikus erejébe vetett hit. A héber „jehi“ — legyen! — és a teremtés munkájának befejezését megálapító „vajehi“ — és lón! — szavak csengésükben és betűösszetételükben egyképpen

közeli atyafiságot tartanak a tetragrammal, melynek a gölem megalkotásánál a legenda szerint olyan nagy a szerepe. Az istennév keleti voltaképpen életre az agyagembert és eltávolítása holt anyaggá súlyosítja megint vissza.

A széfer Jecira kommentárjai — a 12—13. század ugynevezett német kabbalistái szerették, akiknek rabbi Juda hachászid volt a vezérük — már tilizetes gölem készítési recepteket is tartalmaznak. Pontosan előírják, milyen szűz talajból — memento Philo! — kell meggyúrnai a gölem testét, milyen betűk misztikumával és hányszoros körülkérgetéssel lehet életre hívni. A betűknek azonban nemcsak teremtő erejük van, hanem — a kontárok szájában, ha a kísérletező nem tud hinni velük, vagy hibásan alkalmazza őket — romboló hatást is kiválthatnak. A monotheisztikus irányzat erőteljesen megnyilvánul ezekben a gölem-receptekben. Isten neve nélkül nincs gölem alkotás. Még Isten egyedül teremt, addig az ember csak többé-nagával tud egy lelketlen és beszélni nem tudó gölemet, tehát az emberrel mindenképpen alacsonyabbrendű teremtményt, életre hívni. Tisztán látják a kabbalisták a gölem-alkotás "veszedelmét" is. Mindenekelőtt attól tartanak, hogy a gölem megalkotója a maga magasabb-rendiségének, alkotóerejének babonás hitét fogja bevinni a köztudatba és ezzel sok félreértésnek, tévhitnek lesz a felidőzője. Érdekes ebből a szempontból az emesz-szóval kapcsolatos gölem-legenda. E legenda hősei háromszázadon át tartó Jecira tanulmányok után megteremtik a maguk gölemjét. Homlokára az Uristen egyik epithetónja, az „emesz” szó van írva. A gölem kezében kés; kikaparja vele az emesz első betűjét, az alef, úgyhogy a mesz (halott) szó marad meg belőle... és holtan rogy össze. Ez a szimbolikus legenda kifejezetten is hangsúlyozza, hogy a gölem-alkotás nem Istennek tetsző, hanem Istent-kisértő cselekedet.

A gölem-alkotás realitásával a halachikus irodalom is számol. A decisorok (posz-kim) felvetik a kérdést: Szabad-e a gölemet a minjához számítani? Bün-e a legyilkolása? Rituálisan kell-e levágni a gölem-állatot? Szabad-e sabbathon gölemet alkotni?

A 14. századtól kezdve sok gölem-legenda élt a németországi zsidók körében. Rabbi Juda hachászid apjáról például azt mesélték, hogy gölem-szolgá kísértte a vándorlásaiban. A 16. században élt chelemi Elja gölem legendáját egyik ivadéka, r. Jakob minden jegyezte fel. Néma szolgálóegény volt ez a gölem. Megteremtője és gazdája egyszerre csak nagyjeden látja, hogy a sém hameros erejéből szertelenül megnőtt és megerősödött. Megjédt, fél a gölem természetfeletti erejétől, pusztító szándékától és sebtében lekupja a homlokáról a tetragrammot. A gölem erre élettelen anyaggá zsugorodik össze. De az utolsó pillanatban még futja az erejéből arra, hogy rásuhintson a gazdájára és megsebezze.

A kritika a magasságos Löw rabbi körül keletkezett gölem-legendákat a chalemí gölem legenda kései irodalmi variációinak tartja. Ezt a felfogást megerősíti az a tény, hogy a 19. század elejéig nem akad másbeli feljegyzés, mely rabbi Löwöt a gölemmel hozná kapcsolatba. David Gans, a Cemach Dávid szerzője, aki krónikájában persze részletesen ír a rabbiáról és a róla szóló legendák főforrásáról, az emlékeztető audienciájáról II. Rudolf császár színe előtt, — semmit sem tud a gölemről. Nem tud róla Meier Perls 1718-ban megjelent Megil-tah jochaszinja sem. A Niflaoth Maharal című legenda-koszorúról és arról a bizonyos 1583-ból származó „sajátkezű” levélről, melyet Chajim Bloch adott ki néhány év előtt a magasságos rabbi dicsőítésére s a gölem történetek igazainak bizonyosságul, — erről a két „bizonyítékról” most már maga a kiadó is beismeri, hogy hamisítványok. All a kérdés, miért éppen a magasságos rabbi Löwöt szemelte ki a néphit, hogy a gölem legendák hősévé avassa? Vannak, akik Löw kabbalista voltát is kétségbe vonják és ezzel még súlyosabbá teszik a problémát. — Nincs igazuk. A sarköve is hirdeti róla, hogy „bejárta a padeszt és épségben hagyta el.” Ez pedig a közismert talmudi frazeológia szerint a kabbalával való beható foglalkozást jelenti. A műveiből is kiolvasható, hogy nagyrabecsülte az ősi zsidó filozófiát. Annak azonban tényleg nincsen nyoma, hogy a praktikus kabbalával is foglalkozott volna.

Beate Rosenfeld, aki Die Golemsege und ihre Wertung in der deutschen Literatur cím alatt (Priebatsch-Breslau kiadása) testes kötetet írt össze a gölem legendáról és annak valamennyi irodalmi variációját ismerteti, — a császári audienciában (1592 február 16) látja a legenda-képződés csirá-

SELECT MOZGO

Ma utoljára:

SELECT MOZGO

MANDALAY

Izgalmas film az indiai kikötők színes és mozgalmas életéből. Főszereplők: KAY FRANCIS, WARNER OLAND, RICCARDO CORTEZ.

Hétfői kezdettel:

AZ ÁLARCOS CSODA

szenzációs kalandorfilm, főszerepekben: DICKIE MOORE, a négyéves csodagyermek, LEO CARILLO és THELMA THODD.

ját. A rabbi sohasem nyilatkozott erről a feltűnést keltő találkozásról, a nagyhirű zsidó rabbinak és az egyre természetudo-mányos problémákkal bíbelődő, a természet erőinek hatalmába kerítésére törő reneszánsz-császárnak beszélgetéséről. Ez a mélységes hallgatás csak fokozta a nép fabulázó kedvét. Egyre-másra burjánzóztak fel a Löw személye körül a mágus-legendák, melyektek mását pontosan meglehet-

találni a Faust és az Albertus magnus legenda körében. Sokoldalú műveltsége, matematikai, fizikai és asztronómiai ismeretei — fizikai készülékeket talált fel, az asztronómusok róla neveztek el egy holdalakulatot, barátságot tartott állítólag Ticho Brahevel, a császár udvari csillagászával, számos talmudi és midrási problémát matematikai és csillagászati ismeretei alapján oldott meg — nemkülönben az, hogy nem

élt szobatudós módjára, hanem ismételten és erőteljesen befolyt híveinek és környezetének köznapjába: különös relleret adtak Löw alakjának és rendkívül fokozták a népszerűségét. Vagyis rendkívül alkalmassá tették a legenda idealizálására és bizarr ötletei számára. Így lett aztán belőle idővel boszorkánymester, bűvészt, asztrológus és mindezekben túl egy automata-ember, a híres gölem megalkotója.

Beate Rosenfeld könyve pompás bizonyítéka a német zsidóság töretlen vitalitásának. Hogy akadt a mai német viszonyok mellett író, s ráadásul női író, aki képes vagy 200 oldalon át mindig okosan, mindig alapos felkészültséggel és rendületlenül a forrásokig lehajolva foglalkozni a gölem problémájával. Hogy a munkájára kiadó is akad, aki pénzt investál egy ilyen könyvbe, mert olvasóközönséggel számol egy ilyen könyv számára: Mindez azt igazolja, hogy a német zsidóság a pokolban is megőrizte kulturális alkotó erejét és érdeklődését.

(G. S.)

Hogyan látja egy keresztény újságíró a németországi zsidók helyzetét

Az erdélyi katolikusok lapjának cikkei a német zsidók helyzetéről

Cluj, február 2. Az Oradeán megjelenő Erdélyi Lapok, az erdélyi katolikuság napilapja, mely kifejezetten jobboldali, sőt gyakran antiszemita beállítással, két folytatásos cikket közöl a németországi zsidóság helyzetéről. Eppen ezért érdeklődésre tarthatnak számot Oláh Gábor hírlapírónak érdekes és tárgyilagosságra törekvő cikkei. Hogyan látják a tulajdonal: ezt tükrözi vissza a két cikk, mely „A fiatal zsidó generáció lelki átalakulása Németországban” címmel jelent meg.

A ortodoxia visszatér

A cikkíró megállapítja, hogy Németországban újra feltámadóban van az ortodoxia, mely a zsidóságot mélyebb zsidó és lelki életbe hajtja. Az ortodoxiához való visszatérés, amelynek tényét egy rabbinövendék érdekes alakjában személyesíti meg a cikkíró, nem mesterségesen életrekellett mozgalom, hanem a német eseményekből természetesen folyó következménye. Hitlerék uralmáróljötté óta a németországi zsidók meggyőződtek róla, hogy az antiszemitizmus nem lesz átmeneti jellegű Németországban, mint Magyarországon volt, hanem alkotmánytörvényileg állandósított rendszerre jegecesedik, mely hosszú időre dobja vissza kisebbségi sorsba a zsidóságot. „A sajtó, film és színház — írja a cikkíró — és mindazok az eszközök, amelyekkel a közhangulatot és a politikát olyan nagyszerűen befolyásolták, nincsenek többé a kezükben”. A német zsidóság visszakerült oda, ahol az emancipáció előtt volt, csakhogy most a felszabadítás reménye és lehetősége messze áll tőle.

Asszimilánsok és cionisták

Hogyan védekezik a németországi zsidóság a rénehezű nyomás ellen? Az államhatalom gettóba szorította és a német zsidóság nagy erőfeszítéssel igyekszik fenntartani magát a jelenlegi helyzetben is. A berlini hitközség Representanten-Versammlungjában két irányt küzd egymással szemben: a régi liberális politika és az egyre erősödő Jüdische Volkspartei. Ma még a liberálisoké a többség, akik sajtójukban olykor hitlerista hurokat pengetnek meg és „zsidóvállású német állampolgároknak” tartják magukat. A Zsidó Frontharcosok Birodalmi Szövetsége egyenesen fasiszta beállítással és Mussolininek hódol Hitlerrel szemben, mert a duce diktatúrája nem élezi ki a nemzetiségi problémákat. A népi politikára törekvő csoport, melynek szócsöve a Jüdische Rundschau hangos szóval hirdeti antiszemitizmus álláspontját: „Az emancipáció nem igazi felszabadítása a zsidóságnak!” jelszavával. Ehhez Josef Karlbach altónai főrabbi teszi hozzá, hogy a zsidó népi élet igazi hordozója az ortodoxia.

A héber kultúra feltámadása

Minden zsidó újság hemzseg a héber oktatásra ajánlkozó hirdetésektől. Három hó-

napos kurzusokat, gyorstalpaló héber oktató alakulatokat hirdetnek lépten-nyomon. Göttingában a hitközség 10 százaléka járt a múlt évben héber kurzusokra. A Jüdische Rudschau gyermekmelléklete vidám rejtvényekkel és képsorozatokkal oktat héberre. A zsidó iskolákban intenzív héber oktatás folyik és a zsidók számára felállított munkatelepeken héber vezérszavak, héber feliratu táblák fogadják az embert. Külön zsidó színházi kultúra van, a darabokat az árjaszínpadokról leszerelt zsidó színészek adják elő és a zsidó előadásokat csak zsidók látogathatják. Ebben a teremben egyedül Hinkel államtitkár, az egykori nemzeti szocialista vezér képviseli az árjakat, akik Cöbbels a zsidó kultúraügyek referensévé tett meg.

A Palesztina-mozgalom

Beszámol a cikkíró a kivándorlási lázról, mely az egész német ifju generációt elfogta. A lapokban megjelenő házassági hirdetések a házasságkötés feltételül azt kötik ki, hogy az egyik fél biztosítsa a másik számára a kivándorlás lehetőségét. A zsidó ifjuság tanácstalanul néz a jövő elé. A kispolgári szülők egzisztenciája még megmaradt valahogyan. De a nagytőkés zsidó kénytelen nemzsidó alkalmazottat tartani, az intellektuel előtt pedig a hivatalos pályák teljesen el vannak zárva. A

régi professzorok, akikről a családban büszkeséggel hallott beszélni, nincsenek többé. A jövője teljesen kilátástalan. És itt kapcsolódik be a németországi ifjuság a Palesztina-mozgalomba.

Ez azonban nem egyszerű kivándorlást jelent. Az átnevelés a héber oktatással kezdődik és aztán következnek az Unschulungslager, azaz átképző-tábor, mely 600 hold nagyságu birtokon, Berlin mellett mezőgazdává képezi át a kereskedő fiát. Egy év alatt mezőgazdát, nyolc hónap alatt földészkeresztet faragnak a polgári fiukból és ezeket nemcsak a kivándorlásra készítik elő, mert ezer és ezer a németországi kispolgárnak is pályát kell változtatnia. Tizenhatszáz, főképpen ezzel a rendszerrel átnevelt ifjut küldött ki a németországi zsidóság Erec Izráélba.

Zsidó munka

Ezenfelül a német zsidóság, mely eddig más nép számára közvetített, felállította a zsidó munkaalkalmakra való közvetítés lehetőségét. A Jüdische Winterhilfswerk is egymásután teremt a munkaalkalmakat. A Zentralverein hivatalosan „Hilfe und Aufbau” címen rovatot nyitott, amelyen keresztül a munkakeresők százaai helyezkednek el. Most mintegy 400 ezerre tehető (Schwarzenski Manfred berlini rabbi becsüli ennyire) a német zsidók száma. Ebből hatvanezer számítható ahhoz az ifju generációhoz, melynek semmi jövője nincs a mai Németországban. A rabbi óva inti az ifjuságot, hogy csak Palesztina felé orientálódjék, mert ott nincs mindenki számára lehetőség, de az ifjuság egyre a Szentföldre néz, hogy a mai szük és csupa korlátal körülvev világból szabadulni tudjon, mert itt „már-már nem is apáinak, hanem csak nagyapáinak és dedapáinak minden vihart kiállott ortodox erényei tudják föntartani az életet.”

Simon angol külügyminiszter, Cunliffe-Lister gyarmatügyi miniszter és Raczinski gróf lengyel követ Nahum Szokolovnál

London, február 2. Nahum Szokolov, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke londoni lakásán fényes fogadóestélyt adott Raczinski gróf, az új londoni lengyel követ és felesége tiszteletére.

Az estélyen Szokolov vendégei voltak: Sir John Simon angol külügyminiszter és felesége, Sir Philip Cunliffe-Lister gyar-

matügyi miniszter, az angol politikai, irodalmi és művészi világ számos előkelősége, a lengyel követség és konzulátus tagjai, a diplomáciai testület tagjai és a cionista mozgalom londoni vezetőségiségei. Az estély keretében Arthur Rubinstein, a híres lengyel zongorista koncertezett.

40 ÉV OTA!

Dr. GRÜNWALD SANATORIUMA

Széleszeti, nőgyógyászati és szülészeti osztályokkal, mérsékelt és általán árakon. Legmodernebbül berendezett Röntgen- és vegyi laboratóriumok.

Belgyógyászati-diagnosztikai és diétás osztály. Szabad orvosválasztás. — Klinikai osztály napi 8 pengő.

Rádium-kezelés

Budapest, Vilma Királyné-ut 11-15. Telefon J. 462-59.

EMIL LUDWIG:

Néme

„Hercegek cukat alig e nép sokáig dozók a szeli zugságokra s aknek ni di aranynak

Németország uccá chia. Négy különböző törökkel, bokszerekkel üvöltött végig a tere sokban és verte fel az ki sem tudta pontosa négy hadsereg közül ga a tömeg sem. Mert vai a pártok nevei rég talmukat. Ezer százbó foszlottak a levegőben lék, amelyeknek erede már az, aki fűtyöli ő gyűlések, ünnepekék a vörös fronttól egész sonlítottak egymásho szürke sereg, amelyne kapnak, hogy egymásh

Fejetelek

Kommunisták ezrei hamcsapataiba, a vas minisztákhöz. Igazi el elvtársak között volt, ták, de más jelvények vezérének engedelmess mert ugyanazok az oszt a négy sereg között, munkások domináltak. látható volt a munka a parvenü, mindenütt lelkes diákok. A német felvonulása, akár Hitl met, a köztársaságot, must követték, nem v naiv ifjuság hatalmas nyomorúsága ellen, an elő egy értelmetlen Strasser világos mond ezt meg s bár ő csak tette, ezek a szavak sek voltak:

Az antiká természete

„Az antikapitalista német népet áthatja, takarékossgal megte len irányul. Ez az ára elfajult gazdaság ellen tól, hogy szakítson a

ÜZLE Lelt

barche

! Kísérje figyelemmel kirakati árait!

Az

minc

BIRÓ

EMIL LUDWIG:

HINDENBURG UTJA A CSASZARTÓL HITLERIG

X.

Németország az anarchia küszöbén

„Hercegek gyakran vésetik arcukat alig ezüstözött rézbe és a nép sokáig ámulja magát. Almodozók a szellem bélyegét ütik hazugságokra és értelmetlenségekre s aknek nines próbaköve, valódi aranynak tartja őket.“ Goethe.

Németország uccáin tombolt az anarchia. Négy különböző, legalább késekkel, törökkel, bokszerrel felszerelt hadsereg üvöltött végig a tereken, zugott a városokban és verte fel az egész országot. Senki sem tudta pontosan, hogy a tömeg e négy hadsereg közül melyikkel tart: maga a tömeg sem. Mert a programok jelszavai a pártok nevei régen elveszítették tartalmukat. Ezer szájból törtek elő és szétfoglottak a levegőben, mint divatos kuplék, amelyeknek eredetére nem emlékszik már az, aki füttyöli őket. Felvonulások és gyűlések, ünnepélyek és gyászünnepségek, a vörös fronttól egészen Hitlerig úgy hasonlítottak egymáshoz, mint két csukaszürke sereg, amelynek katonái parancsot kapnak, hogy egymásra löjjenek.

Fejetetejére fordul az ucca

Kommunisták ezrei mentek át Hitler rohamcsapataiba, a vasfront ezrei a kommunistákhoz. Igazi ellenségesség csak az elvtársak között volt, akik ugyanazt akarták, de más jelvényeket hordtak és más vezéreknek engedelmessétek. Nem csoda, mert ugyanazok az osztályok oszlottak meg a négy sereg között. Valamennyiben a munkások domináltak. Mindenütt megtalálható volt a munkanélküli, a kalandor, a parvenü, mindenütt voltakotehbo annélkes diákok. A német ifjúságnak ez a felvonulása, akár Hitler vagy a Stahlhelm, a köztársaságot, vagy a kommunizmust követték, nem volt egyéb, mint egy naiv ifjúság hatalmas tiltakozása egy élet nyomorúsága ellen, amelyet apáik idéztek elő egy értelmetlen háborúval. Gregor Strasser világos mondatokban fogalmazta ezt meg s bár ő csak a maga pártjára értette, ezek a szavak mindenkire érvényesek voltak:

Az antikapitalista sóvárgás természetrajza

„Az antikapitalista sóvárgás, amely a német népet áthatja, nem a munkával és takarékosággal megteremtett vagyon ellen irányul. Ez az áramlat tiltakozás egy elfajult gazdaság ellen. Azt kéri az államtól, hogy szakítson a pénz démonával, a

kiviteli statisztikában és a visszazámítolási kamatjában való gondolkodással s ehelyett biztosítson ismét becsületes jövedelmet a becsületes munkának. Ha a terméshét kincseit nem tudják megfelelően felosztani, úgy hamis a rendszer és azt meg kell változtatni. Ez az antikapitalista sóvárgás egy új idő beköszöntését jelzi: a liberáliszmus meghalt, új gondolkodás érvényesül a gazdaságban és új beállítottság az állammal szemben.“

Ez volt az, ami a tömegeket vezéreihez üzte. Amit ez a nemzetiszocialista mondott, vallották fénykorukban a német szocialisták és hirdették most a kommunisták is. Miután a háború a nemzetközi érzéseket kiölte, már csak a nemzeti szocialisták vannak a világon s mindjegyik csoport a maga módján igyekezett a pénz hatalmaságával elbánni. Hogy ennek az antikapitalista áramlatnak, melyik formája fog előbb és melyik később érvényesülni, az a vezetők képességeitől függött, a pénz elleni harcban tanusított erejüktől, vagy gyengeségüktől. A köztársaság átjárt lemez volt immár, mert lendület és fantázia nélkül jött világra, keresztülvitt egy líkvidálást, hogy hangtalanul és dicstelenül lépjen. A kommunisták vörös frontja minden energiáját a szociáldemokraták elleni harcra pazarolta, de épp oly kevésv volt vezérik, mint ötleteik. A Stahnelmben az öreg tisztek stílusa meg kellett, hogy fojtson minden fiatalos szellemet.

Hitler sikerének titka

Hitler sikerének titka nem a programban volt, melynek fele jobboldali konkurrensének nemzeti — másik fele a baloldal szocialista programjával csaknem teljesen azonos volt; még csak nem is az ő „eredeti“ antiszemita uszításaiban. A beszéd tévutra vezető erejében, az ígéretek nagylelkűségében volt e siker magyarázata. Ahelyett, hogy a tömeget csak egy Franciaország elleni háborúval vigasztalta volna, vagy a másik oldalon az általános emberi ideálok közelgő beköszöntésével; azonnali programmal lépett fel. Mihelyst hatalomra kerül, az általános munkakötelezettség révén kétmillió munkanélkülit állít munkába. A házadó az általános gazdasági fellendülést fogja szolgálni, mert az adó háromnegyed részét elengedik annak, aki házát kitaroztatja. „Egész Németország egy napról a másikra visszhangzani fog a kalapácsütésektől és szegzéstől, padlózástól és festéstől, tetőzéstől és letisztítástól.“ Később csak a letisztít-

tásnál maradtak. Ezt az egész hallgatóság megértette. Amikor azt ígérte, hogy új metódusok által évi kétmilliárdal fogja a német mezőgazdaság jövedelmét fokozni, elhallgatta, hogy ez tizmilliárdba kerül, de a tömeg hitt neki, ahogyan a Faustban Mefisztónak hittek, aki az infláció áldásairól áradozott a császár előtt. És amikor Hitler évi négyszázezer új otthonról beszélt, amelyek egymillió embert foglalkoztatnak majd, úgy valamennyien már ezekben az otthonokban vétek lakozni. És ehhez még hozzádörögte az ő programját, amelyet szent esküvések között ujitott fel minduntalan: a trösztök államosítását, a munkások nyereségrészesedését, a földkamat megszüntetését és „nem lesz kivétel az intellektuel, vagy más foglalkozásu: mindenki kezébe fogja venni az ásót.“

A kampós keresztet vezér wagneri technikája

A németek az ő muzikálításukban nem szivesen törődnek egy légvár költségeivel, hanem inkább megéneklék azt és minthogy egy mágnus az ő szívük romantizmusát könnyebben ki tudja aknázni, mint más népeket, — valamennyien hitték azt, amit maguknak kívántak.

Hitler, a német tömegek nagy ismerője, megadta az ösöknök is azt, ami az ösöknök jár és ezzel a wagneri technikai foglyul ejtette azokat is, akiket a logikus gondolkodás vele szembeállított. Egyik beszédében sem számolt, nem vitatkozott, hanem a szebb jövő képeit festette s ezzel felfrissítette az embereket, akiknek a kormányok tíz éven keresztül folyton azt számították ki, hogy mennyi kártérítést kell nekik és unokáiknak fizetniük. Hitler új reményeket ébresztett egy nemzetben, amely soha nem tudott tanulni a vereségeiből. Egy demagóg lendületével a kormányokra és nem a háborúra tolt a fekete évek terhét, és ezzel a belső biñösökre mutatott rá, akiket a nép könnyen megbosszulhatja magát, míg a külföldi ellenséggel ez kissé nehézz lett volna. Nem Clemenceau volt többé az ellenség, hanem Ebert. Ha Németország nem kezd meg a háborút, úgy belső ellenségek szövetség támadta volna meg s ha nem veszi el a háborút, gonosz németek szurták volna le hátulról. Nem volt-e természetes, hogy az ifjúság, amely mindent hisz, amit szuggesztív erővel mondanak neki, lelkesen hitte mindezt és erőt merített belőle kifelé a revánzs, befelé a gyűlölet és a bosszu számára? Csak tudni kellett beszélni hozzájuk, a tévutra-vezetés már nem volt nehéz.

És Hitler tudott. A szó, amely ma a rádió következtében háttérbe szorítja a nyomtatott írást, talán még soha oly csodákat nem művelt, mint ebben az átalakulásban. S a teremben, ahol a szó a szájról a fülhöz tódult, a szemnek is megadatott a maga varázsa. Tízévi szüntelen vitatko-

Rheumát

biztosan gyógyít

Csináljon egy teljes Togal-kurát!

A Togal-tabletta a húgysavak ooidása által mérgeket távolít el a testből! Hasonló biztos hatása a Togal-tabletta Csúsz • Idegzsába • Spanyolnátha és mindennemű főfájás esetén. A Togal biztos gyógyulást jelent. Minden gyógyszerüzletben és drogeriában. Lei 52.- és Lei 130.- A Togal-tabletta svájci készítmény.

zás után ismét a zászlóknak egy áradata lepte el a németeket. Vezetésszavak hangzottak, kürtök harsogtak, pergett a dob. Minden wagneri minta szerint történt: impozáns bevonulások makacsul ismételt motívumok végtelen melódiaja, tiszta kapuk és pénzéhes démonok, csörtető hercegek és egyenruhás vazallusok; hűségesküvések, nyersesség és misztikum keverése, a nősi motívum felvonultatása a kispolgárok között: minden wagneri. A német álmok minden hangszerrel játszottak a náci: engedelmesség és zene, fegyelem és imádat motívumai domináltak. Egy olyan világ tárult meg, amelyben a német legyőzve látta a gonoszt s mindez a maga egyéni előnyével párosult.

A nagydobos büvökörében

A nagyipar is — mert valakinek csak kellett Hitler előadásait finanszírozni — a nagydobos büvökörébe került. Irónikus kerülő-utat láttak a Hitler-féle szocializálásban és jobbat nem kívánhattak maguknak a szelid és elviselhető államosításnál, ahogyan az a Montan konzernnel a tengeri hajózással és a bankokkal történt, amelyeket az állam támogatott anélkül, hogy kisajátított volna. A rajnai nagyipar Siegfriedjei közeledni érezték az istenek alkonyát és sietve bérletet ki maguknak egy wagnerianust, aki megmentse őket. Érezték, hogy bár ők az acél urai, de nincsenek acélból, hogy földalatti kőzetük a nagy özönvíz felé csuszamlék s mielőtt még az áradat teljesen elragadta volna őket, elővették csekk-könyvüket, hogy ennek segítségével az utolsó száraz szigetre meneküljenek.

Stefan Zweig meg akarja teremteni a zsidó írók és művészek világszövetségét

Schalom Asch és Stefan Zweig Amerikában

Newyork, február 2. Schalom Asch és Stefan Zweig Newyorkba érkeztek, Schalom Ascht, aki négy évvel ezelőtt volt utoljára Amerikában, két fia fogadta a newyorki kikötőben. Az egyik fia, Nathan Asch előkelő helyet foglal el az amerikai angol irodalomban. Stefan Zweig megérkezése után nyilatkozatot adott az amerikai újságíróknak és hangsúlyozta a zsidó írók

és művészek összefogásának szükségességét. A nagy német-zsidó tervet készítette a zsidó írók és művészek általános szövetségének megteremtésére. A szövetség a világ összes zsidó íróit és művészeit foglalná magában, tekintet nélkül arra, hogy milyen nyelven írnak és milyen nézeteket vallanak.

Kisérle figyelemmel kirakati árait

ÜZLETTEM ÁTSZERVEZEM
Leltári áron vásárolhat

- barcheteket
- kretonokat
- tussorokat
- vásznakat
- klottokat
- zefireket

Az ezeken kívül még raktáromon található pamut- és mosóárakat

minden elfogadható áron kiáruolom!

BIRÓ NŐI DIVATÁRUHÁZ
Calea Regele Ferdinand 11/a

Kisérle figyelemmel kirakati árait

zter,
ügyei
engyel
ál

politkai, iro-
mos előkelősége,
zulátus tagjai, a
ai és a cionista
zemélyiségei. Az
Rubinstein, a hi-
certezett.

UMA
ny áron.
nok.

zelés
J. 462-59.

SPORT

Előkészületek a Makabiadara

Cluj, február 2. A cernauti Makabi konferencia döntése értelmében az ökölvívásban a selejtező mérkőzéseket ma bonyolítják le Aradon. A selejtező küzdelemben az aradi Hakoah, a timisoarai Kadima és a bucaresti Makabi versenyzői vesznek részt. Indul a selejtező küzdelemben a cluji Haggibbor is, amelyet Izrael Elmó képvisel. Izraelt Gyémánt tréner kísérte el Aradra.

Amerikai atléták a telavivi Makabiadara

Newyorki jelentés szerint Amerika egészen kiváló atlétákat küld az áprilisi telavivi Makabiadara. Közülük lesz Spitz, az Európában jólismert magasugró, Heymann (100 méteren 10.6), Hoffmann (gáton 14.8), az első Makabiadara 48.50-es díszkoszobással győztes Schneider, a maratónfutó Steiner és Lillian Copeland, a losangelesi női díszkoszvető olimpiai bajnok.

Kisorsolták a londoni asztalitenisz világ-bajnokság versenyt. Londonból jelentik: A kilencedik asztalitenisz világbajnokságot rendező angol szövetség tegnap megejtette a bajnokság sorsolását. A verseny február 8-16-án Londonban kerül eldöntésre. Minthogy 19 nemzet adta le nevezéseit, a küzdelmet két csoportba osztva bonyolítják le. Első csoport: Belgium, Litvánia, Magyarország, Ausztria, Franciaország, Írország, Jugoszlávia, Lettország, USA, Németország. Második csoport: Csehszlovákia, Svájc, Lengyelország, Ulster, India, Wales, Hollandia, Románia, Anglia.

A Romania bálja — a legnagyobb siker jegyében zajlott le pénteken éjszaka. Vezetőség és játékosok egyformán mulattak és szórakoztak együtt a nagyszámu közönséggel a késő hajnali órákig. A Romania játékosai ezúttal bebizonyították, hogy nemcsak a sport terén, de a parketten is jól megállják helyüket.

Titokban készül a bucaresti Vívószövetség a berlini olimpiára. A Gazeta Sporturilor híradása szerint a Vívószövetség meghívására Bucurestibe érkezett Pul Selim francia vívómester, aki a vívókat a berlini olimpiára előkészíteni fogja. Kiseb különösen ha a Vívószövetség intézkedése, mikor a csehszlovák és aránylag nem magas klasszist képviselő bucaresti vívók olimpiai előkészítésére mestert hozat. Különös azért, mert ismeretesen Romániában a vivás centruma Erdély és ha az olimpiai előkészítésről szó lehet, úgy ebbe Erdélynek hatalmas beleszólása van. Egyébként, hogy milyen fejlett a bucaresti vívóélet, erre szolgáljon ugyanakkor az említett lap híradása bizonyítékul. Ezerint esztendőben bonyolították le Bucurestiben a negyedik Cesianu Dinu-kupa versenyt, amelyen írd és most összesen a két fegyvernemben négy versenyző indult.

Szanizló, jelenleg a budapesti Ujpesti játékosáról olyan hírek vannak forgalomba, hogy a tavaszi szezonban a cluji Romania csatárát fogja erősíteni. Illetékes helyről szerzett információink szerint Szanizló szerződéséről már nincs szó, minthogy bár az Ujpesti kiadja, a játékos azonban teljesíthetetlen összegű bántépnét és túlmagas fizetést kér. A Romania vezetősége ennek dacára nem adta fel csapaterősítést szándékát és Szanizlót helyett egy igen kiválóképes cluji fiatal csatárjátékos megszerzése irányában folytat előrehaladt tárgyalásokat. Ezenkívül azonban a jelenleg Svájcban élő volt TAC csatár Possák az ősztől kezdve biztosan a Romania dresszét ölti magára.

A Haggibbor ökölvívó gárdája résztvesz a KKASE versenyén. A KKASE egyesület február 10-én az Edison-mozgóban ökölvívóversenyt rendez. A versenyen a rendező egyesület gárdáján kívül résztvesz a Haggibbor, valamint a CFR gárdája is.

San Remóban nemzetközi vívóverseny keretében a magyar kardsapat 6:3 arányban győzött az olasz csapat ellen.

A bécsi Hakoah Donnerfeldje az Ujpestben? Budapesti magánértesülés szerint Ujpest vezetősége tárgyalásokban van a bécsi Hakoah-val Donnerfeld átadása ügyében. A hír szerint, ha a megegyezés létrejön, Donnerfeld a tavaszi szezonban már Ujpest színeiben fog játszani.

KÜZGAZDASÁG

Ismét a kompenzációs külkereskedelem felé halad a kormány gazdaságpolitikája

Továbbra sem árusíthatók az első kategóriába tartozó exportigazolványok. Nagyobb behozatali cégek kompenzációs uton importálhatnak

Csak a petróleum marad az első exportkategóriában

Bucuresti, február 2. (Az Uj Kelet tud.) A kereskedelem és iparügyi minisztériumban tegnap folytatták az export-import rendszer módosításával foglalkozó értekezletet.

Manolescu-Strunga kereskedelmi miniszter tárgyalásokat folytatott tegnap a Banca Nationala kormányzóságával is az export fejlesztése és a külföldi fizetések megkönnyítése érdekében is.

Az export-import rendszert módosító határozatokat az 1934 november elsején megjelent királyi dekrétum kereteibe illesztik bele. Az új rendszer szerint az első kategóriába tartozó exportigazolványok továbbra is blokáva maradnak és ezeket ezúttal sem árusíthatják. Egyrészt azonban azoknak az árucikkeknek, amelyeket az új rezsim alapján eredetileg az első exportkategóriába osztottak, most a második kategóriába fogják sorozni, ezáltal lehetővé téve, hogy az ezek exportjából származó behozatali igazolványokat értékesíteni lehessen.

A kereskedelmi minisztérium egyelőre még nem állapította meg, hogy milyen áruk maradnak az első kategóriában.

Szakkörökben valószínűnek tartják, hogy egyedül a petróleum marad az első kategóriában.

miután ennek a kivitele az ország egész devizaszükségletét fedezni tudja. Ezen a módszeren keresztül nagyobb mennyiségű deviza kerül vissza a szabad forgalomba. A kereskedelmi minisztérium a nagyobb beviteli cégeknek újra engedélyezni fogja, hogy kompenzációs alapon importáljanak, illetőleg, a behozatali engedélyeket saját exportjuk után szerezzék meg, a Banca Nationalának járó kvóta befizetése után.

A behozatali kvótákat a Banca Nationala esetről-esetre fogja megállapítani a behozott áruk szerint külön-külön megvizsgálva az export üzlet rentabilitását.

A külkereskedelmet szabályozó hivatal hivatalos közleményt adott ki, amelyben tudatja, hogy az olyan országokból importált árucikkek kifizetése, amelyekkel Románia kliring-szerződést kötött a kliring-egyezmények feltételei szerint és nem behozatali igazolványok útján történik.

A Banca Nationala elvileg elfogadta a kereskedelmi minisztérium új export-import-rendszer tervezetét, miután ez nem mond ellent a jegybank eddigi pénzügyi politikájának. A devizákat a jövőben is egyedül a Banca Nationala fogja kapni.

Tatarescu miniszterelnök véleménye szerint a Banca Nationalának módosítani kell devizapolitikáját olyan irányban, hogy a befolyó devizamennyiségből a jegybank bizonyos százalékot vonjon le, az állami adósságok fedezésére.

Manolescu Strunga miniszter Londonba utazik, hogy érintkezésbe lépjen az angol kormány képviselőivel a kincstári adósságok rendezése végett. Kíséretében lesznek: Stefan Dumitrescu a Banca Nationala részéről és Ath. Gheorghiu képviselő. Távollétében a kereskedelmi minisztérium ügyeit Victor Antonescu pénzügyminiszter fogja vezetni.

Gyászuhanásokat

pár óra alatt nagyon olcsón fest az országosan elismert CZINK-cég Cluj.

BANSÁGI LISZT-ES TERMÉNYPIAC

Az utóbbi napokban némi lanyhulás állott be a gabona- és lisztpiacon. Ezt a lanyhulást azonban semmiesetre sem követheti nagyobbarányú árzuhanás, mintahogy irreális volna ma bármilyen hossz-spekulációba bocsátkozni. Szakkörökben az az egyöntetű vélemény alakult ki, hogy a buza a mai lecsökkentett 430 lejes ár tendenciája mellett kevés eltéréssel ugyan, de stabilizálódni fog. Ezen felfogás mellett az a körülmény is szól, hogy a kormány sem tartja célszerűnek az árak erőtetett emelését. Ez ugyanis komoly reakciót váltana ki a fogyasztók körében.

Különben a kormány, helyesebben: az intervenció vásárló szerv újabb árpolitikájára mi sem jellemzőbb, mint az a momentum, hogy amikor Bucuresti nyomására a nagy havazások idején a buza ára már rohamosan közeledett az 500 lejes nivó felé,

Gancz Ábrahámné

kóser szakácskönyve ismét kapható az Uj Kelet könyvosztályánál

Ára 180 lej

Írógép és töltőtollak

javítását szakemberen végezzük. Sokszoros. Táskákat izléses kivitelben készítünk.

FEHÉR

Írógép és töltőtoll vállalat Str. Reg. Maria 2. Telefon: 11-09.

a kormány sürgősen akcióra lépett és tartalék búzájával többszáz vagont dobott a piacra az árak indokolatlan emelkedésének megállítására, illetőleg csökkentésére. A kormány egyébként magán a banati piacon közel 200 vagont helyezett el a fentebb ismertetett árpolitika keretében.

Teljesen valószínűnek tartják a Banatban egyébként azt is, hogy a kormány belátható időn belül újabb megkezdendő intervenció vásárlásait. Az illetékes minisztériumnak egyelőre komoly gondot okoz a közel 8000 vagon tartalék buza, melyet korábban felvásárolt és amelyet még mindig nem tudott értékesíteni. A legjobb esetben tehát ilyen intervenció vásárlásokra csak március-áprilisban kerülhet sor. Vagyis akkor, amikor a kormánynak majd akcióra kell lépnie az árak csökkenésének megakadályozására.

A tengeri egy hét leforgása alatt ugyan vesztett 30 lejt értékéből, de még így is komoly árnívó tartja magát a novemberi 150 lejes jegyzéssel szemben. A tengeri bel-földi jegyzése természetesen még mindig erősen alatta áll a külföldi áraknak. Ennek a körülménynek tudható egyébként az is, hogy a közelmúltban Magyarországról komoly érdeklődés nyilvánult meg a román tengeri iránt. Magyarországon ugyanis a tengeri ára még mindig 12 pengő és ilyen körülmények között a mai román 225-230 lejes tengeri is konveniólt volna. Ugy tudják azonban, hogy a magyar földművelésügyi minisztérium ehhez a kombinációhoz nem hajlandó hozzájárulását adni.

Gabonapiac: A buza árak a következők: 76 kg-os 420, valamint a 78-as 430 lej. A zab iránt nagy a kereslet és már a 285-300 lejes árat is eléri. A tengeri 220-230 továbbá a napraforgó 380, míg a tökmag oliai külföldi, de főleg tengerentúli kereslet mellett már 80 lejes árnívót is elért.

Külföldi hírek. A Prager Tagblatt értesülése szerint négy newyorki nagybank Németországban fennálló hiteleit 225 millió dollárral 61 millióra csökkentette. Ugy hírlik, hogy a magyar-csehszlovák kompenzációs egyezmény jelenlegi feltételeinek megtartását nem tartják Prágában kívánatosnak, miután a pengőnek intervallutáris értékén felüli hivatalos értékelését saját szempontból hátránynak kell tartani. — A bolgár állam megvásárolta a drezdowi vagongyárat. Az üzemet már át is vették s a napokban megkezdik mozdonyok gyártását. — Az olasz kormány minden belföldön élő olaszt kötelezett arra, hogy a külfölddel való hitelviszonyban beálló minden változást, különösen pedig a külföldi és a külföldön kibocsátott olasz értékpapirokban beállott változásokat havonként jelentse be a jegybanknak. — A csehszlovák jegybank 210 cseh korona osztalékot fizet. — A magyar népszövetségi kölesön tegnap esedékes volt szelvényeire 50 százalékos kifizetések történtek. A fennmaradó 50 százalék erejéig az állam pénztárjegyeket helyezett letébe a jegybanknál. — Valószínűnek tartják, hogy a környüli pénzügyi helyzetre való tekintettel a német kormány nagy belső kölcsönét rövidesen kibocsátja. — A belga kormány a jelzálogkölcsönök kamatait 6 százalékra szállította le.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

G. Crasna. Kérésére lapunk szombati (február 2) számában hirdatalon részletes választ kap.

— A Végrehajtási utasítás a román szelvényzet alkalmazásáról (nemzeti munka védelme) szóló törvényhez magyar fordítása és román szövege kapható dr. Mandel Fordító irodában Cluj, Memorandumai 24. Ára 20, vidékre 30, a törvényvel 40, illetve 54 lej.

Rac

Miért kellett

A vaidis

Bucuresti, február 2. órákor a királyi palotában ujjáépített székely királyosodtak a tanácsadó elnöke a sági korona-tanács, a jére terveztek, de a kellett halasztani, h hőmérséklete szökött, luenza miatt, hol pec many fektűt 41 fokot tor Slavescu, egy év ügyminisztere már korona-tanácsot, és előterjesztést az ut azután Manolescu miniszter zavartala ország gazdasági és a külkereskedelmi r elkészített jelentését nem volt jelen, hogy ellenjelentését és hogy nem az eddigi reskedelmi rendszer felfordulást és nyogot, amelybe az orsz ügyi helyzete került

A Nemelemügyi

A jelenlévő Grigora Nationala kormány ezután, hogy a Jegyb zájáról a Manolescu külkereskedelmi ren meghallgatta Sassu niszter jelentését, a téről, Pop Valier dr niszter beszámolóját

A Tatare

Tatarescu változa legfelsőbb bizalomna kevésbé van mihez miniszterelnök helyz irigylésre méltó. E lendületének nagy erőfeszítések között pártján és kormány Hol Slavescu és Ma kellett bíraskodnia, madásait parirozn párt és a kormány gatti azokat az eg amelyeket az idő az párt hagyományo útott. Egyrészt v és teljes sikerrel — másrésztől viszont gy politikája a kül egyenlőségének felb politikája pedig a árd 200 millió lez árfolyamának a megrendüléséhez minden erőfeszítés ügyminisztérium cs pénzügyminisztérium málian, akkor elke hogy rekedjen az e is. Victor Slavescu, mi akadémia taná teoretikus és szívó ségéről egyaránt is hez vérmes reménye lis párt. Ezek a kv időben nyilván ne hogy valaki jó pén Slavescu a költségv rithatalan hive, tö deficitell áll szemb en; a stabilizációt a zugtörsdéken 50- árfolyamából. April hozni az új költség összege az állam ján nem haladhatja dot. Egy ilyen össze ség az állami appa

Radikális változást jósol márciusra a politikai barométer

Miért kellett távoznia Slavescu pénzügyminiszternek. Tatarescu nehéz helyzetre kell megoldást talájon. Végleg eltemették a Skoda-ügyet

A vaidisták az „etnikai arányosítás” programjával jönnek

Bucuresti, február 2. Péntek délután öt órakor a királyi palota reneszánsz stílusban újjáépített szárnyának első emeletén kivilágosodtak a tanácssterem ablakai. Az uralkodó elnöklete alatt összeült a gazdasági korona-tanács, amelyet már a hét elejére terveztek, de amelyet sorozatosan el kellett halasztani, hol mert a miniszterek hőmérséklete szökött fel a járványos influenza miatt, hol pedig mert maga a kormány fektűt 41 fokos politikai lázban. Victor Slavescu, egy év óta az ország pénzügyminisztere, már nem érte meg ezt a korona-tanácsot, és Victor Antonescu tett előterjesztést az új költségvetésről. Így azután Manolescu Strunga kereskedelmi miniszter zavartalanul olvashatta fel az ország gazdasági és pénzügyi helyzetéről, a külkereskedelmi rendszer módosításáról elkészített jelentését. Ellenlábasa, Slavescu nem volt jelen, hogy ugyancsak felolvassa ellenjelentését és bizonyítani próbálja, hogy nem az eddigi érvényben volt külkereskedelmi rendszer idézte elő a káotikus felfordulást és nyomasztó bizonytalanságot, amelybe az ország gazdasági és pénzügyi helyzete került.

A Nemzeti Bank a kereskedelmiügyi miniszter mellett

A jelenlévő Grigore Dumitrescu, a Banca Nationala kormányzója, bejelentette ezután, hogy a Jegybank igazgatósága hozzájárul a Manolescu-Strunga által javasolt külkereskedelmi rendszerhez. Az uralkodó meghallgatta Sassu földművelésügyi miniszter jelentését, a mezőgazdaság helyzetéről, Pop Valér dr. az új igazságügyminiszter beszámóját az állami apparátus

egyszerűsítéséről és Leon alminiszter referátumát az ipar problémáiról. Időnként félbeszakította a minisztereket, felvilágosításokat kért, kérdéseket intézett és jegyzeteket készített magának. Végül Tatarescu miniszterelnök beszélt. Kijelentette, hogy a kormány nagy lendülettel lát hozzá az ország gazdaság talpraállításához és hiszi, hogy meg tud birkózni a feltornyosuló nehézségekkel.

Egy rossz memento

Az uralkodó komoly figyelemmel hallgatta meg miniszterelnökét, de ennek szavaira nem reflektált. Egy szót sem szökött, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy osztja, vagy nem osztja Tatarescu önbizalmát. Az atmoszféra valahogyan arra a tanácskozára emlékeztetett, amely három évvel ezelőtt a királyi palotának egy másik termében zajlott le. Akkor Argentinu terjesztette elő a maga újjászervezési programját és Iorga jelentette ki miniszterelnöki minőségében, hogy a kormány friss kedvvel lát hozzá a deficit eltüntetéséhez. Tíz perccel a korona-tanács befejezése után a királyi dolgozó szobában meg tudta Iorga, hogy nem reflektálnak többé az ő és kormányja szolgálataira. Ezuttal Tatarescuval nem közölték a tanácskozás után, hogy még egy magán-audienca is hátra van. És így ő a miniszterelnöki Mercedesbe ülve, távozott este negyedtízkor a palotából, szemben Iorgával, aki annakidején esernyőjét hona alá fogva, gyalogosan és nem egészen barátságos, de egészen hangos kiszólások közepette hagyta el a palotát.

erőtől duzzadó paripák húzzák többé, hanem rezignált, fáradt gebék. És még csak azt sem lehet mondani, hogy a kormányátalakítással a politikai helyzet tisztázódott volna. Tatarescu mindenáron szeretné a maga nevéhez fűző az ország felfegyverzésének érdemét. Ugy véli, hogy az ügy sürgős és az ország nem várhat addig, míg a belföldi gyárak a szállításra felkészülnek. Alá fogja írni tehát a Skoda-szerződést. Dinu Bratianu viszont a végsőig tiltakozik ezellen és brosurát terjesztett a prefektusokkal, amelyben a belföldi hadiipar pártját fogja. A liberális párt az ellenzéki sorokban megfogadta, hogy purifikálni fog és egyebek között „leoperálja az ország testéről a Skoda-fekélyt is.” Az első felvonás lezajlott a parlamenti vizsgálóbizottság megfogalmazta vádiratát. Dinu Bratianu követeli pártjától és a kormánytól, hogy a Skoda-ügyben menjen el a legvégsőig. A parlamenti bizottság vádirata azonban, a Bentoiu-jelentés miúd a mai napig nem került és valószínűleg nem is fog kerülni: többé a parlament elé. Tatarescu tudja, hogy a Skoda művekkel nem lehet milliárdos szerződés aláírásáról tárgyalni és ugyanakkor a parlamentben egy jelentés fölött vitázni, amely enyhén szólva banditáknak minősíti a cég képviselőit. A Skoda-ügy csöndesen cumerül a feledésben.

A politikai barométer változást jósol márciusra

Valószínű, hogy ez a kérdés is meg fogja még keseríteni a liberális kormány utolsó hónapjait. Mert a fővárosi politikai barométer, amely ritkán szokott prognózisaitban tévedni, március végére, tehát a költségvetés megszavazása utáni hetekre radikális változást vár a az időjárásban.

Michalachenak rendet kell teremnie háztája körül

Amikor Vaida tréfásan odaszólt az újságíróknak: „támogassák még egy kicsit a liberálisokat, addig, amíg programukat tető alá hozzuk” — alapjában véve találon jellemezte az adott bepolitikai helyzetet. Mindenesetre: a nemzeti parasztpárt csak akkor veheti át a liberálisok örökét, ha előbb rendet terem a saját háztája körül.

Mihalache, aki már-már a hatalom küszöbén éri magát, a manuiisták és vaidisták sejlése és charibdiszi között végigdörög kétségbeesett erőfeszítéseket tesz egy béke megteremtésére, amelyre nincs többé kilátás és lehetőség. A két frakció között a kocka el van vetve. Vagy enged az egyik fél, vagy pedig a párt fogja kénszeríteni, arra, hogy levonja a konzekvenciákat. És minthogy a párt többsége a hatalom után vágyik, valószínű, hogy a fél, amely a konzekvenciákat le fogja vonni, a manuiista frakció lesz.

De nem lesz könnyű feladat a program tető alá hozatala sem. A hivatalos javas-

Osmia
Progress Vacuum-transparent

20.000 sző vagy 63 levél egy-szeri töl-téssel

SPECIAL LEI 500
NORMAL - 600
SUPRA SPECIAL 700
SUPRA NORMAL 800

Kapható jobb könyvkereskedésekben és a képviselőkknél

Osmia
BUCURESTI I STR. SARATIEI 2/III

lattal szemben, amely a kisebbségi kérdésben a jogegyenlőséget és lelkiismereti szabadságot hirdeti, egyes verziók szerint a párt jobbszárnya, nevezetesen a vaidista frakcióhoz közel álló párttagok olyértelmű ellentétvannyal éltek a párt vezetéséig, amely a nemzetiségekkel szemben az „etnikai arányosság” bevezetését kívánja a köz és magánélet minden ágában. Nincs kizárva tehát, hogy a nemzeti parasztpárt regáti szárnya a személyi és taktikai kérdésekben állás foglalt a vaidisták mellett, de a párt ideológiája tekintetében — ha konzekvens marad önmagához — konfliktusba fog kerülni ezzel a frakcióval.

A Clemenceau ucca 9. szám alatt, az Aron-féle palotában, amelyet négy és fél méterrel lejtő váarolt meg magának a nemzeti parasztpárt, két nap óta folynak a viták a párt végleges programja fölött. Elkerülhetetlen lesz az összecsapás a nagyszabedény konfliktus ügyében is, amelyben vagy ratifikálják a manuiisták kizárását, elégtelt szolgáltatva Tileanak és ebben az esetben kenyértörésre kerül a sor a manuiistákkal, vagy pedig megemmisztik a kizárási határozatokat és akkor — nem igen fog a párt hatalomra kerülni.

A manuiisták azt kerik, hogy az erdélyi szervezet kérdéseiben az erdélyi tartományi pártvezetéség döntsön, amelyben állítólag 27 manuiista és csak 15 vaidista foglal helyet. Ennek a kérdésnek az elvetése is egyértelmű lesz tehát a nagyszabedényi kizárási határozatok ratifikálásával. A vaidisták már előkészületeket tesznek a hatalom átvételére, a manuiisták viszont nem fognak visszariadni attól sem, hogy külön pártot alakítsanak, hogy önálló listával vegyenek részt a legközelebbi választásokon. Hogy a nemzeti parasztpárt nevében Vaida Sándor fog közvetlenül kormányalakításra megbízást kapni, vagy pedig előbb Mihalache veszi kezébe a dirigens pálcát, az pillanatnyilag részletkérdés csupán. Tény az, hogy a párt keserves megpróbáltatások napjait, sőt talán óráit éli most át és ha nem sikerülnek megfelelő megoldást találni, úgy megynylik a lehetősége a legmesszebbmenő kombinációknak is. Csak annyit látszik bizonyosnak, hogy a kormány, amely a liberálisok helyére lép, új árfolyamon fogja stabilizálni a román valutát.

Kasztner Rezső

A Tatarescu-kormány válságos helyzete

Tatarescu változatlanul letéteményese a legfelsőbb bizalomnak, de nap-nap után kevésbé van mihez kezdenie vele. A fiatal miniszterelnök helyzete a legkevésbé sem irigylésre méltó. Energiájának, fiatalos lendületének nagyrésze elfolyt a meddő erőfeszítések között, hogy az egyensúlyt pártján és kormányán belül fenntartsa. Hol Slavescu és Manolescu-Strunga között kellett biráskodnia, hol Dinu Bratianu támadásait pariroznia; kifelé megőrizni a párt és a kormány egységét, befelé foltozgatni azokat az egyre tátongó réseket, amelyeket az idő az egykori nagy liberális párt hagyományos fegyverzettségén ütött. Egrýrésről vaskézrel igyekezett — és teljes sikerrel — fenntartani a rendet, másrészt viszont kormányának gazdasági politikája a külkereskedelmi mérleg egyensúlyának felborulásához, pénzügyi politikája pedig a költségvetés négy milliórd 200 millió lejes deficitjéhez és a lej árfolyamának a magánforgalomban való megrendüléséhez vezetett. Hiábavaló volt minden erőfeszítés és jóindulat: a pénzügyminisztérium csöddöt mondott és ha a pénzügyminisztérium nem funkcionál normálisan, akkor elkerülhetetlenül meg kell, hogy rekedjen az egész kormány szekere is. Victor Slavescu, a bucaresti kereskedelmi akadémia tanára, a nagyképzetségű teoretikus és szívósságáról és becsületességéről egyaránt ismert ember működéséhez vérmes reményéseket fűzött a liberális párt. Ezek a kvalitások azonban a mai időkben nyilván nem elegendők ahhoz, hogy valaki jó pénzügyminiszter lehessen. Slavescu a költségvetési egyensúly tántoríthatatlan híve, több, mint négy milliárdos deficit áll szemben saját költségvetésében: a stabilizációt hirdeti s közben a lej a zugtörszéken 50—60 százalékot veszít árfolyamából. Április elsejéig tető alá kell hozni az új költségvetést, amelynek végső összege az állam jelenlegi bevételei alapján nem haladhatja meg a 15—16 milliárdot. Egy ilyen összegből azonban képtelenség az állami apparátus zavartalan mű-

ködését biztosítani. Honnan vegyen pénzt a folyó deficit eltüntetésére és honnan új bevételi forrásokat a jövő évi költségvetés biztosítására? A külföld már eleve begombolkozik és a belföldi kölcsönhöz fűzött várakozások csalóka illúzióknak bizonyultak.

Miért kellett mennie a pénzügyminiszternek

A Manolescu-Strungával szemben ki-robbant nézeteltérés szintén egyik oka volt Slavescu távozásának. De csak az egyik. Még hozzá a legkevésbé perdöntő. Normális körülmények között nem Slavescu távozik a kormányból, hanem az a miniszter, aki vele ellentétbe kerül. Így azonban Slavescu örül, hogy egy elvi konfliktus szolgálhatott ürügyül neki a távozásra. A távozásra, amely lényegében csendes beismerése volt annak, hogy erőfeszítései hiábavalóknak bizonyultak és hogy nem érzi maga, elég erősnek arra, hogy birkózni próbáljon a holnappal. Két héttel ezelőtt a pénzügyi ellenőrök értekezletén jelentette ki Slavescu: „haj lesz annak, aki utánam a pénzügyminisztérium élére kerül.” És csakugyan: a liberális pártban, amely oly kiemelkedő szerepet játszott az ország pénzügyi életében, amelynek minden egyes vezetője gazdasági szakértő és titkos pénzügyminiszter-jelölt volt, két hét óta hiába keresett Tatarescu Slavescunak megfelelő utódot, bár ebben a műveletben ezutal Dinu Bratianu is segédkezett neki. És amikor Slavescu már nem volt hajlandó többé lemondásátt titokban tartani, órákon keresztül kísértett az azonnali rezsim-változás, amíg végül Victor Antonescu, a nyugdíjazott diplomata, Románia volt párizsi követe, egy éjszakán át tartó rábeszélés után vállalta a pénzügyminiszteri tárca ódiúmat.

Tatarescu újra a lovak közé csaphat

A kormány marad tehát. Slavescu leugrott a kocsiából — Tatarescu ismét a lovak közé csaphat. Ezt a kocsit azonban nem

Elkerülhetetlennek látszik a szakadás az erdélyi nemzeti parasztpártban

Bucuresti, február 2. Az Adeverul írja, hogy a nemzeti parasztpártban a Maniu és Vaida csoportok között még jobban kifeleződött a helyzet. Maniu hívei újabb kiballgatást kértek Mihalachétól.

Az eredményt érdeklődéssel várják a pártban, mert a manuiisták meg akarják előzni ellenfeleiket és tudatni akarják a pártelnökkel, hogy holnap a vaidisták mire készülnek. Vaida hívei ugyanis javasolni fogják a párt statutumainak Erdélyre vonatkozó módosítását, oly értelemben, hogy a tartományi elnök teljhatalmat kapjon személyi ügyekben.

Ez esetben a ténylegesen ma többségben levő Maniu-pártiak kisebbségbe kerülőnek. A vaidistáknak így kezükbe kerülne a hata-

lom és politikailag irányíthatnák az erdélyi szervezeteket. Ha ez megtörténne és Vaida barátainak javaslatát elfogadnák, úgy Maniu hívei el vannak határozva, hogy levonják a következményeket. A helyzet tehát aggodalmat keltő. Maniu, aki influenzás beteg, jobban érzi magát és talán ma délután elmegy a központi végrehajtóbizottság ülésére.

ANTON ROSENZWEIG
zsidó könyvkereskedés — ספרים האנדלוגים
Cluj, Piața Mihai Viteazul 37.

és 10115-ak

vegezzük. Sokszorosítottakban készítünk.

ÉR

at Str. Reg. Maria 2.

11-09.

akcióba lépett és tar- az vagonot dobott a otatlan emelkedésének csökkentésére. A agán a banati piacon ezett el a fentebb is- eresztülvölőre.

tartják a Barátban y a kormány belátha- gkezdésé intervencióe kes minisztériumnak ot okoz a közel 8000 melyet korábban fel- ég mindig nem tudott o esetben tehát ilyen kra csak március-áp- Vagyis akkor, amikor akcióba kell lépnie az negakadályozására.

teforogása alatt ugyan ből, de még így is magát a novemberi emben. A tengeri bel- zesen még mindig földi áraknak. Ennek to egyébként az is le. Magyarországról ke- nult meg a román sországon ugyanis a ig 12 pengő és ilyen mai román 225—230 niált volna. Ugy tud- magyar földművelés- a kombinációhoz ulását adni.

árak a következők: t a 78-as 430 lej. A eset és már a 285— A. A tengeri 220—230 380, míg a tökmag eg tengerentúli keres- ges árnyót is elért.

raeger Tagblatt értesít- wyorki nagybank Né- hiteleit 225 millió csökkentette. Ugy bir- eshizlovák kompenzá- legi feltételeinek meg- Prágában kívánatos- ek intervallutáris ért- rtékelését saját szem- értkelést tartani. — A bol- ta a dresdowi vagon- ár át is vették s a mozdonyok gyártását minden belföldön elő hogy a külfölddel beálló minden válto- a külföldi és a küll- s értékpapirokban be avonként jelentésk be eshizlovák jegybank lékot fizet. — A má- lcsón tegnap esedé- 50 százalékos kifize- nmaradó 50 százalé- tártjegyeket helyezett — Valószínűnek tart- azpiaci helyzetre való kormány nagy belső cocsátja. — A belga csónok kamatait 6

ESZTÜL

ETEK

re lapunk szombati híroldalon részletes

ESZTÜL

ETEK

re lapunk szombati híroldalon részletes

tasítás a román sze- (nemzeti munka vé- ez magyar fordítás- ható dr Mandel For- memorandulul 24. Ára vényel 40, illetve 50

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, február 3.

Bucuresti. 13: Egyházi zene. 13.20: Rádiózenekar. 14.30: Román népzene. 15.20: Román népzene. 18.15: Román lemezek. 19: Népzene. 20.15: Könnyű zene. 21.20: Gramofon. 22.30: Rádiózenekar énekszámokkal. 23.15: Rádiózenekar. Operatrészek. 24: Hírek. 24.25: Szórakoztató lemezek.

Budapest. 11.15: Hírek. 14.20: Időjelzés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: A Budapesti Hangverseny Zenekar. 17: Gazdasági előadás. 17.30: Kárpáthy Sándor gondolkodik zongorakísérettel. 18.30: Toldi-mondák. Bodor Aladár előadása. 19.05: Bertha István szalonzenekara. 20.20: Budapest ezer évvel ezelőtt. 20.50: Margittay Margit és Cselényi József magyar nótákat énekel. Kiséri Rác Béla és cigányzenekara. 22: Pécsi körkép. Móríz Zsigmond előadása. 22.35: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 23.40: Hírek, sport- és ügyszeredmények. 24: Fuvós kamarazene. 1.10: Charlie Gaudriot jazz-zenekarának műsora. Kalmár Pál énekszámával. 2.15: Hírek.

Bécs. 18.15: Citerazenekar. München. 19.30: Tarka-est, február hórló. Berlin. 20.05: Klasszikus táncok lemezen. Deutschlandsender, 20.30: Tarka-est, tánczenével.

Rádió Párizs. 21: Rádiócircusz. Stuttgart. 21: Hangjáték Paganiniról. Bécs. 21.40: Ifj. Strauss János. Gázdagányok, operett. Róma. 21.40: Lehár: Pesti nők. Operett, 3 felvonásban. P. P. Párizs. 21.48: Villabella lemezek.

Hétfő, február 4.

Bucuresti. 14: Lemezek. 15: Előadások hírei. 15.30: Könnyű lemezek. 19.15: Beethoven: Kvartett. 19.50: Énekszámok. 20.30: Beethoven: VIII. szimfónia. 21.20: Híres énekesek lemezei. 22.05: Fuvós kamarazene. 22.15: Mircea Lazar énekel. 23.15: Kétzongorás jazz. 22.15: Ettérmi zene.

Budapest. 12: Hírek. 12.20: Felolvasás. 11.40: Felolvasás. 13.05: Hanglemezek. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés. 14.30: Az egyetemi énekkarok énekműve. 15.40: Hírek. 17.10: A rádió diáklőőrje. 17.45: Hírek. 18: Lakatos Gyula és Lakatos Vince cigányzenekara. 18.55: Német nyelvtanítás. 19.20: Somló József énekel zongorakísérettel. 20: Szándoki a cigány, Nyírő József elbeszélése. 20.30: A Filharmoniai Társaság hangversenyének ismertetése. 20.40: A Filharmoniai Társaság hangversenyének közvetítése az Operaházból. 22.50: Hírek. 23.10 Farkas Jenő és cigányzenekara muzikál. Szántó Gyula énekel. 24.15: Fejes János szalonzenekarának műsora. Éjjel 1.05: Hírek.

London Reg. 18: Garay György cigányzenekara. Köln. 20: Vidám rejtvények. Bécs. 21: Weingartner vezényel. Breslau. 21.10: Zenés tarka-est. Frankfurt. 21.18: Csalogány és pacsirta. Zenés állatillusztrációk. Berlin. 21.10: Tarka-est, zenével. Drottwich. 21: Nagy táncost.

Rádió Párizs. 22: Ibert: Yvetet királya. Opera. P. P. Párizs. 23.35: Marokkói est.

Rendelje meg!

Danzig Hillé!

A ZSIDÓKÉRDÉS KÉZIKÖNYVÉ-T

300 oldalas vastos mű

Elő magyarul enciklopédikus összefoglalása:

a zsidókérdésről, zsidóság történelméről, szociológiájáról, az antiszemitizmusról, az asszimilációról, a zsidóság világhelyzetéről, a cionizmusról, és Palesztináról szóló ismereteknek.

Népszerűen írt történelmi és zsidó élet megismeréséhez és megértéséhez!

Ára 100 lej
Megrendelhető az UJ KELET Könyvostályánál

Magyar Színház

A csernovici zsidó városi színház társulata, erdélyi turnéját befejezve, még négy előadást tart Kolozsváron, a népszerű **ADOLF TEFFNER** irányítása mellett, és a világhírű színművésznő:

SIDY THAL

közreműködésével

MŰSOR:

Február 3 Vasárnap Este 6.30 órákor	Komödiántin Felére mérsékelt helyárakkal.
Február 3 Vasárnap Este 9 órákor:	Bar-Mizwa Operett 3 felvonásban, prologussal.
Február 4 Hétfő Este 9 órákor	Mit'n Rebens Koech Operett 3 felvonásban

Főrendező: B. Sadigursky Művészeti igazgató: B. Lidin.
Saját zsidó jazz-zenekar
E. Segall vezényletével.
Jegyek naponta a színház pénztáránál.

SZÍNHÁZ-FILM

A Meidale fin Poilen

A Teffner-Sidy Thal-társulat bemutatója a cluji Magyar Színházban

Szombaton este viszontláthatunk néhány hónapi távollét után Sidy Thalékat, akik Goldberg-Runcinsky operettel nyitották meg cluji vendég szereplésüket. A darab címe: „A Meidale von Poilen” — Lengyelországi kisváros. Arról szól, hogy egy zsidó család nagy bajba jut a lengyel házában. Denunciálják őket és kénytelenek menekülni. Nincs senki, akirez segítségért fordulhatnak csak egy régi jóbarát, de az is küzködő, szegény ember, csak becsülte van és szíve. Hátha táncossal tud szolgálni.

Igy tudja meg a jóbarát, Lébele Melamed, hogy segíteni kell, muszáj, ha el kell adnia fejük alól a pármát akkor is. Nem lehetne elvisehni a lelkiismeret mardosásait, ha a barátot lecsuknák és a családja elzülzene. El is adják butorait és a pénzből Amerikába mehetnek a hajba jutott embert, aki kiviszi azután a családját Amerikába. A jóbarát nem is kíván egyebet, csak annyit, hogy gondoljon rá, ne feledje. Ennyit igazán megérdemel ezért az áldozatért.

Emberi sors — emberi hálátlanság. Aki messze elkerül, más földrészbe, más környezetbe, ha nem is felejt, de a hála tüzet nem éleszt magában. Pedig szükség lett volna erre a hálára, mert az évek mulásával a jótévő barát rászorult az ujlágban megdagadott támogatására.

Lengyelországból Amerikába kényszerültek ők is, de nem szállhatnak partra, mert nem voltak rendben az irataik. Ellis Islandban kel-

lett vesztegelniük, amíg valamelyik newyorki ismerősük elrendezheti a dolgukat. Elküldtek régi barátjukhoz, aki már nehezen akart visszaemlékezni rájuk, de volt egy nagypapa a háznál és ez megszólaltatta a lelkiismeret hangját.

Aztán a felkerült szegények emlékeznek. Homályosan, kelletlenül Közbenjárónak, de most hagyjanak békét nekik, a házban lakodalmat készül, a flu gazdag partit fog csinálni.

De nem csinál. A menyasszony nem jelentkezik. Valami közbejött, vagy talán végleg elmarad a lakodalom? Irto izgalom, szegény, a vendégek kuncognak. Akkor jön a mentő gondolat. El kell küldeni gyorsan a kikötőbe, partra kell juttatni a lengyelországi barát családját, van közöttük egy leány. Mielelő, azt fel kell gazdag leány módjára öltöztetni és meglehet menteni a becsületet.

Megtörténik. De nyomban az esküvő után jelentkezik a másik. Nagy bonyodalom, mik hől kievickélőnek, mert kiderül, hogy a gazdag leány nem illik bele egy jó zsidó családba. Flörtölt többekkel és nagyon megbízhatatlan. Az éremy és a vidéki ártatlanság jutalmat nyer.

A szentimentális operett sok komikus helyzetre ad alkalmat és sok jó kizsólásra. Sidy Thal és Teffner, a partnere egyetlen eddigi darabjában nem érvényesült ilyen kitűnően. A diva egyébként is kitűnő kondicio-

A Jüdische Rundschau

Németország nagy, kétszer hetenként megjelenő zsidó lapja, amely a zsidó élet minden megnyilatkozásáról kimerítően informálja olvasóit. A

Jüdische Rundschau

a németországi cionista mozgalom lapja. A

Jüdische Rundschau

kétzer hetenként jelenik meg és előfizetési ára negyedévenként Lei 180. Romániából az előfizetési díjak a Banca de Credit Român Cernauti címre küldendők.

ban van, de most valósággal elemében volt. Percekig tartó kacagást keltett egy-egy kizsólása. Legtöbbször a pusztá megjelenésével hatott egészen elementárisan. Teffner csupa élet és férfias teljesség. Sadigursky, az öreg szerepében elsőrangú karaktert adott. Lidin tele volt egészséges humorral, Sadigursky, Fachlerné és Goldenbergné asszonyok elsőrangú teljesítményt adtak. A férfiszereplők közül minden dicsőretet megérdemelnék Roitmann, Sterlung és Goldenberg urak. A közönség hálásan tapsolt és boldogan látta viszont a kedves hűdéseket. (sz. l.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap, február 3 (matiné): Gyöngyhálaszók.
Hétfő, február 4: Carmen. (T. Táutal tenorral.)

MUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:

Str. VAH 7. TELEFON 171.
Vasárnap 3, 6 és 9 órákor, hétfőn 5 $\frac{1}{2}$ és 9 órákor dupla műsor egy helyért: A sziv melódiája. Operett filmklágér. Főszerepekben: Gustav Fröhlich, Maria Paudler és Hans Junkermann. II. Szerepekben: Szevedély lüktető cselekmény. Főszerepekben: Warner Baxter, Eliza Landi, Mimi Jordan és Victor Jory.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegesevelet csak egy továbbiunk, ha portóbeli megjelölés van.

Teasütemények, disztorták, szendvicsek, hidek büffé számára, valamint esküvőkre, összejövetelekre szóló megrendelések a legjutányosabb árban, a legszebb kivitelben Adler cukrásznál elkészíthetők. Str. Londrei 19 szám.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező Mirea iroda. Cluj, Calea Regele Ferdinand 116 szám.

Erdély nagyobb városában jól bevezetett detail borkereskedéshez, más elfoglaltság miatt szaklépzet ügyes társ keresetlők 150 ezer lej tökével. „Egzisztencia” jellegű érdeklődők irjanak.

Keresetlők önálló vallásos szakácsnő, továbbá nyelvönő román, héber, francia, német nyelvtudással. Ajánlatok Treitel I. Alba-Iulia.

Önálló román-német levelező Brassóba keresetlők. Ajánlatokat „Perfekt” jellegűre kiadható.

Fililés nyelvkurzusok a románból. Február 4-én, hétfőn este egyegyed 8 órákor új kezdő kurzus indul. Felvételnél hatan. Katolikus gimnázium I. emelet, S/A osztály.

Különbéjratu, szépen butorozott szoba, fürdőszoba használattal és teljes ellátással egy vagy két személy részére kiadó. Cím: Anylyén, str. Iulu Maniu 33.

45 éves zsidóasszony mindenesnek ajánlkozok. Főzéshez és a háztartás minden ágához ért. Cimeket a kiadóba kér.

Intelligensebb fiatal izr. urinó házvezetőnőnek ajánlkozok középkori feltétlen urimeberhez. Főzésben és háztartásban teljesen jártas és megbízható. Esetleg gyermek melé is elmenne, hol jó bánásmódban részese. Cím: Özv. Weisz Béláné, Timisoara, str. Odobescu 16.

Művelt szép rokonom részére házasság céljából 30-40 év körüli izr. rádiómérnök ismeretséget keresem. Teljes című leveleket „Jövő biztosítva” jellegűre a kiadóhivatába.

A téli folyamán is állandóan nyitva maradó egyre szaporodó vendégeink kívánságára a FAMILIA kóser vegetárius étterem Kolozsvár, Unió-u. 10. (háttal az udvarban), ahol Schwartz Ignácné szakavatott vezetése alatt közismerten a legízletesebb ételek készülnek. Diétásoknak speciális ételek.

HAJDETES AZ ÜZLET LELKE: HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

A cluj

A cluji Wizo jantotta meg ezévi hallgatóság jelenléte. A közgyűlést övnyitotta meg a köve

Kedves Hölgyek Mélyen tisztelt

Testvéri szeretettel mai közgyűlésünkön. Egy egyesület éle nyege többek között végzett munkáról.

nagyszerű és eredmény Asszonyaink bebizony tudnak állni, amikor Utolsó közgyűlésünk mények történetek: 14-ig Prágában volt Világkonferencia, am ügyhöz méltó komoly kedett hangulatban lönbség az 1921-ben tott első konferencia kor az első uttörők kellett megbirkózniok asszonyokat akarták munkának, de siket gyon kevés érdeklőd elérni. Azóta olyan eszme a grandiózus nem sokat gondoltak vezető asszonyaink, e niségük, akik erőtű szolgáltatába állítottál

1934 május 22-én ben a gordonki gazda második épületét 25 után, amit Chana Me ennek megteremtésére 11 év óta a Wizo is e részét. Az ünnepély díszelő Lady Her volt, aki 8 évvel ezelő nyitásban is részt vet emlékezett meg arról kor felhő borította el és tiszta verőfény kis mig a mai örömteljes tük. Az épület Lilián ta a kanadai Wizo fő ki nagy érdemeket sz jövelete körül. A ka elnökének 50 éves sz ből és annak megünn hogy 1935 június vég felhozni. Vajha mi példát. Sok mindenrő de az idő nem enged térek a magunk mun

Ha nem volna az az den erőfeszítés kevés sulyos idők, az adott rótt reánk, azt monó tettük kötelességünke lyek ma már legtöbb amelyeket hölgyeink, deztek és rendeznek köszönetet mondok, utánjainkat, szivesen előadóink voltak mino dezvényünk: a „Vitéz szép volt. Zeneestély nyeket is kielégíthette

Tulzán nélkül mor rendzvényeink min eseményt jelentenek munkába részt vettün tonnő kezében van e gyönyörűen fellendült ményért most kap Arany-könyvbe való legátusa mellett rész el a kiséreret. Tavaly el a kiséreret. Tavaly önkéntes párok teljes nyes munkát. Az önk csi részen felül nagy lentenek. Weinberger manenciában volt és Grün Mórni, Gottlieb

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

A cluji WIZO közgyűlése

Wertheimer Samuné elnöki megnyitója

A cluji Wizo január 29-én kedden tartotta meg ezévi közgyűlését szépszámu hallgatóság jelenlétében.

A közgyűlést özv. Wertheimer Samuné nyitotta meg a következő beszéddel:

*Kedves Hölgyeim és Uraim!
Mélyen tisztelt Közgyűlés!*

Testvéri szeretettel üdvözlöm Önöket mai közgyűlésünkön.

Egy egyesület életében a közgyűlés lényege többek között: mérleget felállítani a végzett munkáról. A Wizo világszerte nagyszerű és eredményes munkát fejt ki. Asszonyaink bebizonyították, hogy helyt tudnak állni, amikor szükség van rájuk. Utolsó közgyűlésünk óta kiemelkedő események történtek: 1933 augusztus 8-tól 14-ig Prágában volt megtartva a 7-ik Wizo Világkonferencia, amely mindvégig a nagy ügyhöz méltó komoly munkában és emelkedett hangulatban folyt le. Micsoda különbség az 1921-ben Karlsbádban megtartott első konferencia és a 7-ik között? Akkor az első uttörőknek nehéz helyzettel kellett megbirkóznia. A diaszporában élő asszonyokat akarták megnyerni a nemzeti munkának, de süket fülekre találtak. Nagyon kevés érdeklődést, megértést tudtak elérni. Azóta olyan asszonyokat vont be az eszme a grandiózus munkába, akik ezelőtt nem sokat gondoltak a zsidóságukra. Mai vezető asszonyaink, csupa impozáns egyéniségek, akik erejüket a zsidó közösség szolgálatába állították.

1934 május 22-én avatták fel Nahalában a görzoni gazdasági leányiskolának második épületét 25 évi nehéz munka után, amit Chana Meisel Schochat végzett ennek megteremtésére és amely munkában 11 év óta a Wizo is erősen kivette a maga részét. Az ünnepélyes avatáson a Wizo díszelnöke Lady Herbert Sámuel is jelen volt, aki 8 évvel ezelőtt az első épület megnyitásán is részt vett. Héber beszédeiben emlékezett meg arról, mondván, hogy akkor felhő borította el a napot, de azóta eső és tiszta verőfény kísérte a Wizo munkát, míg a mai örömteljes ünnepnapot megértük. Az épület Liliám Freiman nevet kapta a kanadai Wizo föderáció elnöke után, ki nagy érdemeket szerzett az épület létrejövetele körül. A kanadai Wizo föderáció elnökeinek 50 éves születés napja alkalmából és annak megünneplésére elhatározta, hogy 1935 június végéig 50.000 dollárt fog felhozni. Vajha mi is követhetnők ezt a példát. Sok mindenről beszélhetnénk még, de az idő nem engedi ezt meg és így rátértek a magunk munkájára.

Ha nem volna az az érzésünk, hogy minden erőfeszítés kevés ahhoz, amit a mai sulvos idők, az adott alkalom, a szükség rőtt reánk, azt mondatnánk, hogy teljesítettük kötelességünket. Házi teákat, amelyek ma már legtöbbször nem is háziak és amelyeket hölgyeink, oly szeretettel rendeztek és rendeznek és akiknek ezért itt köszönetet mondok, valamint kulturdélutánjainkat, szívesen látogatták. Kiváló előadónk voltak minden alkalommal. Rendezvényünk a „Vitéz Benája” felemelően szép volt. Zeneestélyünk a magasabb igényeket is kielégíthette.

Tulzán nélkül mondhatom, hogy a mi rendezvényeink mindenkor zsidó kulturális eseményt jelentenek városunkban. A KKL munkába részt vettünk. Most Kertész Mártonné kezében van ez a munka és azóta gyönyörűen fellendült. Ezért a nagy eredményért most kapott kitüntetés: az Arany-könyvbe való bevezetést. A KH delegátusa mellett részben hölgyeink látták el a kíséretet. Tavaly és ezidén nagyrészt önkéntes párok teljesítették igen eredményes munkát. Az önkéntes párok az erkölcsi részen felül nagy megtakarítást is jelentettek. Weinbergerné itt is állandó permanenciában volt és van. Ezenkívül még Grün Mórné, Gottlieb Józsefné és Kertész

Mártonné vezettek ebbe a nagy munkában. Weinberger Nándorné több helyen volt propaganda uton, új csoportokat alakított.

Kertészné is kivette részét hasonló munkában. Salamon Jakabné igen eredményesen reorganizálta a tordai csoportot, amely azóta szépen prosperál.

Ezenkívül is minden téren, minden zsidó munkában, minden jótékony akcióban segítségünkre voltak, de ez mind kevés ahhoz, amit a mai idők, az adott alkalom követel tőlünk, mert helyre nem hozható mulasztást követünk el népünkkel szemben, ha a mai kínálkozó alkalmat a legnagyobb erőfeszítéssel ki nem használjuk. Ezt az erőpróbát, ezt a küzdelmet a holnapért egyesült erővel kell végig küzdenünk. Hiszen minden oldalról fenyeget a veszedelem, mindent el kell követnünk, hogy ezt elhárítsuk.

Szomorú, hogy még ma is nagyszámmal vannak olyanok, akik a tragikus zsidó sorsközösségből kizárják magukat. Palesztina ma nemcsak történelmi és érzelmi szempontból a miénk, hanem a szükség kényszerítő ereje követeli továbbépítését. Adjon hozzá erőt az a hihetetlen eredmény, amely reményünket nemcsak megaladja, hanem felül is mulja. Hát nem felemelő érzés, hogy van a földtekén egy kicsi ország, ahol a zsidó otthon van és ahol nemcsak zsidók, hanem első osztályú honpolgárok is vagyunk, ahol több mint

Üdvözlések és referátumok

Az elnöki megnyitó után üdvözlések következtek, amelyek során *Neuberger Zsigmondné* a Nőegylet elnöke keresetlen szavakkal fejezi ki szimpátiáját a Wizo munkájára, majd dr. *Neufeld Jenőné* üdvözlő melegen a közgyűlést. Ezután a cluji helyi csoport és K. H. nevében *Weinberger Nándor* tartott gondolatokba gazdag üdvözlő beszédet. A KKL nevében *Noél Ferenc* a helyi csoport titkára tolmácsolta jókívánatait.

A Wizo és a KKL

Az üdvözlések után *Kertész Mártonné* a Wizo KKL munkájáról számol be, amely fényes eredményt mutat. A cluji Wizo 15.000 leire kontingentálta magát meg és eddig a konferenciától számítva (május 1) 52.000 leit mutat ki a Wizo kontingense. *Kertész Mártonné* reflexiókat fűz a kimutatáshoz. Felhívja a hölgyek figyelmét a földvásárlás fontosságára. A föld az alapja az országnak és mindennek ami az országban épül. A Wizo intézményei is mind a KKL földjén vannak elhelyezve. Az ifjúság tömegekben ostromolja a KKL-t földért. Az ifjúság, a zsidó anyák gyermekei csak úgy tudnak majd földhöz jutni, ha a Wizo asszonyok is átérzik a KKL fontos ságát és komolyan belekapcsolódnak a munkába. Csak úgy tudjuk itt élni — mondta *Kertész Mártonné* — küzdelmes létünkét, ha van egy zsidó jövő, mely biztos alapokon épült és hivatva van megváltani a zsidóságot az üldözöttesektől.

Kertész Mártonné tetszéssel fogadott be szöve után *Weinberger Nándorné* az általános, Wizo munkáról beszélt, a Gálutban és Palesztinában. Kiemeli különösen az óromániai ACF kulturális tevékenységét a hebraizáció terén. Majd a palesztinai Wizo munkáról beszél és különösen a paraszt nő megnevelésének nagy jelentőségéről, amit a Wizo egy évtized óta elsörend és fontos programjává tett és amely az országépítés programjában óriási jelentőséggel bír. Em litést tesz arról, hogy miként a cionizmus maga is túlnőtte egy lassu fejlődés programját a rohamos kivándorlás folytán, ugyan ez tapasztalható a Wizo programjában is. Megfeszített és megkettőzött munka kell ahhoz, hogy a reánk háruló feladatoknak eleget tudjunk tenni. Végül a

250 ezer talajt veszítet zsidó boldog otthonra talált, akiknek nagyrésze enélkül lénytelenül bolyongana a nagyvilágban és közöttünk? Adjon erőt a hatalmas, reményekkel teli horizont. Telaviv, a zsidó munka eposza, az Emek, a Sárón völgye és a többi virágzó kolóniák: mind tisztán zsidó munka eredményei.

Megfoghatatlan csoda, ami a Szentföldön aránylag oly rövid idő alatt történt. Történelmi erők működtek itt közre. A zsidó alkotó géniusz csodákat művelt. Megteremtette bázisát egy zsidó jövőnek. Történelmi, ősi kulturákhöz méltó alkotunk. Ezek a nagy alkotások örök zsidó értékek. Ezeket az értékeket megtartani, ápolni, fejleszteni: szent kötelességünk.

Es most újabb vívmányt értünk el. Sok bolygó hontalan zsidónak reménye: 72.000 dunám hűlei föld zsidó kézbe került. Ma még mocsarak, de a mi derék chalucaink, akik közül annyian áldozták fel életüket a nagy ügyért, hősi halált haltak ebben a harcban, most is készen állanak a küzdelemre. Hisszük, hogy ma már eszközeink könnyebbé teszik ezt a munkát. Ki kell fejteni minden erőnkét ebben a sorsdöntő korszakban, hogy segítsünk magunkon. Egyetlen zsidónak nem lehet közömbös a zsidó jövő.

Herzl szavaival végzem, vezérünkével, aki amit akart, abban benne volt minden, ami zsidó fájdalom, remény, évszázadok akarata, a spanyol inkvizíció, Hitler, szabadság, jogegyenlőség. Ő mondta: „Egy nép csak önmaga segíthet magát és ha erre képtelen, akkor egyáltalán nem lehet rajta segíteni.” Gyűlésünket megnyitottam nyilvánítom.

helyi kulturális munkára hívja fel a hölgyek figyelmét az önmagunk megnevelésére a zsidósághoz való visszatérésben. Csak így, ha egészen és mélyen átérzzük zsidó mi voltunkat, csak akkor tudunk eleget tenni mindannak, ami a zsidóságunkból következik.

Ezekután a távollévő *Salamon Jakabné* pénztáros helyett *Weinberger Nándorné* felolvassa a pénztár kimutatást, majd a régi tisztikarnak megadja a közgyűlés a felmentést.

Az új vezetőség

Az elnöknő jelölő-bizottságot küld ki, melynek tagjai: *Herskovits Imréné, Léb Samuné* és *dr. Neumann Vilmosné, Herskovits Imréné* felolvassa az új tisztikar listáját.

Az új tisztikar tagjai a következők:

Elnök: Özv. Wertheimer Samuné.

Alelnökök: *Kertész Mártonné, Léb Mik-*

sáné.

Ügyvezetők: *Gottlieb Józsefné, Wein-*

berger Nándorné.

Pénztáros: *Salamon Jakabné.*

Ellenőr: *Kasztner Ernőné.*

Titkár: *Strasser Elemérné.*

Kultur-bizottság: *Finkelstein Alfrédné,*

dr. Lasz Gyuláné, dr. Neufeld Jenőné, dr.

Rosenberg Ernőné, dr. Vass Zoltánné.

Sajtó referens: *dr. Frits Ödönné.*

Keren Kajemet bizottság: *Grün Samu-*

né, Grün Mórné, Herman Samuné, Heller

Ferencné, dr. Glasner Izsákné, Kincs Li-

potné, Léb Ödönné, dr. Weisz Fülöpné.

Választmányi tagok: *Adler Sámuelné,*

Adler Zsigmondné, dr. Balázs Endréné,

Bernát Mórné, Bosschán Gézákné, Biró An-

dorné, Berger Árpádné, Bodner Benjámin-

né, Brizsk Lajosné, Boskovits Ignázné,

Boros Bernátné, Diamanstein Lázárné,

dr. Fischer Tivadarné, Fischer Kálmánné,

dr. Fischer Józsefné, Glück Izráelné, Gutt-

fried Adolfné, Hochmann Jakabné, Hers-

kovits Imréné, dr. Heller Józsefné, Hart-

mann Istvánné, Hönigsberg Miklósné,

Katz Ignácné, dr. Kohn Gyuláné, Léb Sa-

muné, Löbl Henrikné, dr. Ligeti Sándorné,

Molnár Jenőné, Preisler Hermanné, Róza

Mórné, Rosenfeld Andorné, Rados Manó-

né, Róth Miksáné, Rapaport Miksáné, dr.

Sebestyén Józsefné, Sennsieb Herman-

né, dr. Szentiványi Leoné, Solti Zoltánné,

Szabó Jenőné, dr. Weisz Fülöpné, dr. Weisz

Jenőné.

Jegyző: *Sajovics Sári.*

A választás után *Wertheimer Samuné* elfoglalja az elnöki széket és közvetlen meleg szavakkal köszöni meg a személye iránt megnyilvánult bizalmat és kifejezi azt a reményét, hogy a felfrissített és az új tagokkal megerősített tisztikar fokozottabb erővel és ujult energiával fog munkához látni.

A közgyűlés *Wertheimer Samuné* éltetésével lelkes, emelkedett hangulatban ért véget.

Nagysikerű WIZO-tea Careiben

A carei Wizo két lelkes asszonya: özv. *Berger Jenőné* és *Moskovits Menyhátrné* nagyszerűen sikerült teát adtak a Wizo javára, amelyen carei zsidóságának színe-jába ott volt Többek között *Reitter Adolfné*, a Wizo elnöknője *Weisz Lajosné*, *Lefkovits Árminné*, *dr. Fejér Miklósné*, *dr. Benedek Lászlóné*, *Kaufmann Lajosné*, *dr. Csengeri Imréné*, *Berger Miklósné*, *dr. Deutsch Mártonné*, *Fried Lajosné*, *Fried Gézákné*, *dr. Mandel Miklósné*, *dr. Róoz Elemérné*, *Spitz Lászlóné*, *dr. Kaufmann Imréné*, *Kertész Sándorné*, *Sternberg Eti*, *dr. Salamon Sarolta*, *Markovits Maca*, *Róth Ignácné*, *Bródi Sári*, *Vinkler Lajosné*, *Róth Ignácné*, *Jakobovics Lajosné*, *Lóvi Rudolfné*, *Peisner Lajosné*, *Ruben Pálné* lelkes és nagy gondal összeállított felolvasásával fokozottabb munkára szólította fel a carei Wizo testvéreket, közös és egyetlen otthonunk Palesztina felépítése érdekében. A kitünő előadót lelkesen ünnepelték. A fényesen sikerült teadélután tekintélyes összeget eredményezett a Wizo javára.

WIZO-HIREK

Dr. Olsvanger oradeai tartózkodása alkalmával *dr. Markovits Ignáczk* teastét rendeztek tiszteletére. Szépszámu vendégseregnek tartott *dr. Olsvanger* nagyon érdekes előadást Palesztina mai gazdasági helyzetéről. Beszélt a kölcsönről, amely a fiatal országba vetett bizalomnak egyik nagyjelentőségű igazolása, beszélt az arab kérdéstről, amelynek, szerinte túlzott jelentőséget tulajdonítanak, illetve túl pesszimistikusan állítják be. Megemlítette a Hule koncesszió és hogy milyen áldozatokot követel ez az új nagy terület a zsidó néptől. Nem hallgatta el a nehézségeket sem a kiváló előadó — milyen nagy propagandára van szükség az Erebben, hogy elérjük a normális egyensúlyt a városi és földművelő lakosság rétegződésében. Előadását azzal fejezte be, hogy hisz a zsidó nében, amelynek tudni kell kötelességét az Ereccel szemben, mert csak így lehet folytatni a megkezdett gazdasági munkát. *Olsvanger*, valamint a házigazdát *dr. Markovits Ignáczot* és feleségét meleg ünnepelésben részesítették.

Az oradeai Wizo hírei. Január 20-án, vasárnap délután tartotta meg *dr. Berger József* orvos „A zsidóság biológiája” címmel nyilvános előadását a városban nagyszerűen zsúfolt hallgatóság előtt. Előadásában a zsidóságot, mint biológiai egységet ismertette. Kiemelte a biológia három fázisát: az eredetet, a tradíciót, valamint a jelen helyzetet. Az eredet fázisában bebizonyította, hogy a zsidóság külön fajiságáról beszélni nem lehet, a különbséget a zsidó és nemzsidó között a tradícióalkalmazás, tehát saját törvényei és a ráerőszakolt elköltetés hozták létre. A jelen helyzetet a zsidóság elnyomtatása, életlehetőségének háttérbe szorítása idézte elő. Ezzel kapcsolatosan beszélt a három főtípusról: a vallásos, az asszimiláns és a szabad, öntudatos nemzeti életet élő zsidó típusról. Előadásában erősen ostromozta a zsidó bajok főokozóját az asszimilánsokat, akik segítenek az antiszemitizmus jelszavait még jobban a köztudatba dobni. Fényesen világította meg, hogy az ugynevezett degenerált zsidó típus nem a zsidóság, hanem az elnyomott nép típusa. A mindvégig lebilincselő kitünő előadásért *dr. Markovits Ignácné*, a Wizo elnöke mondott hálás köszönetet a kiváló előadónak.

FICHMANN:

A kolónia védői

A zsidó honfoglalás hőskorából

1.

A Szék-Kerem telep Somronban messziről elhagyatottnak néz ki. Ha azonban valaki a kolóniára jön, kis dolgozó társadalmat talál itt és a kolónia szélén az ágas-bogas szikomorfiák árnyékában fiúk és lányok játszadoznak és vidám ujjongásuk megtölti a vidéket.

A szüret jelenti itt a legnagyobb örömet. Hatfából és Jeruzsálemből, Jaffából és Tel-Avivből jönnek a diákok és diáklányok, hogy a parasztnak a szüretelésnél segítsenek. A telep szélén ütik fel fehér sátraikat és este főzőgőzük megvilágítja a környéket.

2.

Ebben az évben szomorú volt a szüret. A kolóniába vészjósló hírek jutottak. A nyugodt élet gondok és aggodalmak zavarták meg.

A szomroni kertekben a szüretet már rég befejezték, és a sárga mezőket megfeddte a nehéz eső. A fűrészt vándor nem tudta magát ebben a zűhban kipihenni és a szikomorfiák árnyékában nem csendült fel többé gyermek kacagás. A kolónia körüli utakon napok óta nem lehetett sem embert, sem állatot látni.

Csak a tenger volt kék. Mint mindig. Szinpompában ragyogott, mint a hullámzó gabonaföld. És ha a víz zúgása a kis kolónia lakóinak fülebe jutott, olyan volt, mint egy örökké örökös és védelmező barát suttogása.

3.

Korán felébredtek a gyerekek, mert megzavarta őket a lovak nyertése és a vendégek lármája, akik ma reggel érkeztek a telepre. Az ablakon keresztül látták a fiatalembereket, akik lovak mellett áldogáltak és a kolónia öregbijeivel beszélgettek. „Ezek azok a chalucok, akik sátraikat ezélt két hónappal lőtötték fel az Émekben”, — mondta a kis Nadav Jigal bátyjának, — „nézd csak meg Dánielt, azt a feketét, aki oly szépen tud énekelni, milyen erős! Wadiban a beduinoknak ugyancsak az izukba száll a bátorság, ha csak meglátják, Émekszel, hogy megszálltatta őket, amikor a juhnyájukat a mi földjeinkre terelték?”

„Igen, ezek az Émek-beli ifjak”, — mondta Jigal, — „vajon miért jönnek ide ilyen korán és miről beszélgetnek olyan halkán apával és József bácsival?”

„Gyere Jigal, eltözzünk fel gyorsan és menjünk ki hozzájuk”, — mondta Nadav, — „Dániel meg fogja engedni, hogy lovagoljunk...”

„Ostoba vagy, Nadav. Most nincs idő a játékokra. Nem tudod talán, hogy a Wadi-beli beduinok meg akarják roharni a mosá-vát? Émekből a bachurok biztosan a segítségünkre sietnek, ha a beduinok megtámadnak.”

A gyerekek gyorsan felöltöztek és kimentek. Minden telepes már talpon volt. Arcuk komoly volt, de nem látszott rajtuk a féltelen legceszelebb nyoma sem. A fiatal chalucákat tényleg a szomszédos kvucáról küldötték, hogy részt vegyenek a kis kolónia megvédésében, melynek lakosai kevesen vannak még és gyermekeik is kicsinyek.

Hamarosan hozzáfogtak a kolónia megerősítéséhez. Árkokat húztak a telep körül és őrköt állítottak fel. Jigal és barátai részt vettek a munkában és nagyon ügyeseknek bizonyultak. Dániel, akit a védelem vezetőjének választottak meg, látta őket dolgozni és feljűk mosolygott.

„Ilyen fiukkal”, — mondta mosolyogva az öregeknek, — „nincs ok a féltelme.”

A nap nyugodtan telt el. Csak a távolban látták beduinokat. Ezekhez állandóan új csapatok érkeztek. A telep határáig azonban egy sem merészkedett közelebb. Nyilván félték. Közben befejezték az árkokat és elhelyezték az őrségeket.

Csendes este volt! Csak a tenger zúgása hallatszott. Egyszer csak megszólaltak a fegyverek. Egy, kettő, három. Aztán újra az előbbi csend. Az egész völgy leshely be nyomását keltette. Minden őrség készenlétben állott. A nagyobb gyerekek is beálltak a frontba. Vártak.

A kis Nadav egy vastag botot talált és ő is készen állott. Ide-oda futkosott, nem akart lefeküdni, segíteni akart. Csak amikor Dániel kérte rá, ment be a házába. Nyugtalan éjszaka volt. A férfiak szakadatlanul őrt állottak. Csak messziről hallottak zajt, zsvajt. Kinn vártak leselkedve a többiek, vérszomjasan. A vár kalapát az erekben.

Éjfélkor megkezdődött a támadás. Dániel

megadta a jelt, és mindenütt megkezdődött a tüzelés. A beduinok szűftutottak és néhány perc múlva alakjaink körvonalai szét-folytak a völgy ködében. Reggel, amint a nap Somron hegyei fölé emelkedett, a tenger uralta fenséges csöndjében a tájéket és mindenütt oly nyugalom volt, hogy senkinek hitt egy közele vészélyben. Egészen elfelejtették, hogy lenn a völgyben emberek százei lesekedtek, vérszomjasan. Dánielnek különben sok örömet okozott a kis Nadav. Kora reggel felkelt, maga köré gyűjtötte a kolónia kicsinyeit, harci rendbe sorakoztatta őket. Mindnyájukat felfegyverezte bookkal, és fűtykősbekkel, hogy segítsenek a nagyoknak, még akkor is, ha a nagyok ezt nem akarnak. Dániel megkérdezte Nadavot: „Ki szállal el a beduinok elöl?”

„Aki gyáva és ostoba”, — válaszolt a fiú röviden.

„Bátor vagy, Nadav!”

4.

Egész reggel várták Hatfából a katonai segítséget. Még két nappal ezélt követet küldtek, közölje ott, hogy vészélyben van a kolónia és hogy nincs elegendő erjük a védekezésre. A segítség azonban nem jött. Az ut, ameddig a szem elláthatott, üres és elhagyatott. Az órák egyre multak. A nap már a zenitén állott. A fűszálakon megszáradt a harmatsepp és a déli hőségben hallgattak a madarak.

De mi látszik ott a sziklák között? Barát vagy ellenség? — A délután szeles. A nyugalom eltűnt, az emberek hirtelen elhagyatottnak és elfelejtettnek érezték magukat. Az izgulom növekedett. Az órák nagy mozgást érezték az erdekben és amint az éjszaka beköszöntött, félelem fogta el őket.

Nem hittek többé a külső segítségben, maguk viszont nem tudták ellenállást kifejteni. Az esti szürkület vizgatálan lepélték hullott alá. Az órák még semmit nem láttak. Csak a tenger susogott tompán a mélyben, nem tudták, hogy ez a susogás, erőt vagy ijedelmet hirtet.

Senki sem várt többé. Széjjel mentek ettek, a marhát is istállóba terelték, a gyerekeket lefektették.

Csak Nadav nem ment lefeküdni a csapattal.

Köveket, vasdarabokat, eltört háziszerszámokat gyűjtöttek össze és felmászta az iszola tetőjére.

A nagyok kérték, hogy menjenek lefeküdni. A csapat ellenkezett. Nem mentek. „Mindnyáján megvédelmezzük a földünket, a nagyok és a kicsik”, — mondta Nadav egész nyugodtan fentről. Dániel beleegyezésig bolintott. „Rendben van, Nadav, mindnyáján. A nagyok és a kicsik megvédjük a földünket.”

A felnőttek hallgattak. Elkkor hirtelen, amikor már senki sem hitt a segítségben, megpillantották az uton két ragyogó fenyőpontot. Senki sem beszélt. Csak a szívek vertek erősen. Tényleg jön a segítség?

Néhány perc múlva nagy autó állott meg a telepen. Egy kis rendőrökönitmény érkezett tiszttel az élén. A tisztt érdeklődött a dolgok állása felül. Amikor közölték vele, hogy a beduinok azzal fenyegetőznek, hogy mindig közelebb fognak jönni, kijelentette, hogy a kolónia alá kellene, hogy vessen magát a kormányzat parancsának. Nincs elegendő erő egy ilyen kis telep megvédelmezéséhez.

A parancs, hogy a földet, amelyet oly sok fáradsággal szereztek meg maguknak, elhagyják és mindent, amit anyai gonddal és szeretettel építettek fel és ültettek el, feladják, — elkésertette valamennyiüket. Halották a parancsot és hallgattak.

Nehéz próba órája volt. Tudták, hogy ha a helyet elhagyják, minden összeomlik egy éjszaka alatt. Az egész életük művét kiszolgáltatni több volt, mint az egyesek tulajdonait feladni. A nép tulajdona forgott kökán. Azért adták át nekik, hogy megvédjék. A kormányzat parancsa megváltozhatatlan.

„A kormányzat parancsa? Azonban ki adja neki a jogot, hogy parancsoljon, ha nem akar megvédeni bennünket?” — kiabált fel Dániel. — „Ha mi elhagyjuk a helyet, nemcsak a kolóniátat szolgáltattuk ki, hanem szabaddá tesszük a beduinoknak az utat a többi telepek felé is!”

De voltak már egyesek, akik úgy vélték, hogy a telep csekélyszámú lakossága nem fog tudni ellentánni a túlerőnek. Nem szükseges az életet kockáztatni, ha azzal semmit sem használnak.

„Es ha talán jogunk van az életünk felett

rendelkezni ki ad nekünk jogot arra, hogy a velünk levő gyerekek életét is veszélyeztessük?”

„Tíz perc alatt készen kell lennetek, tovább nem várhatunk!”

A telep vezetősége, Dániel és a chavérok, eltávoztak, hogy tanácskozzanak és határozatot hozzanak. Nem voltak egy véleményen. Egy részük a kolónia elhagyását javasolta, míg mások minden áron meg akarák védelmezni a telepet. Dániel és a barátai maradni akartak. Határozatlanul álltak és nem tudták, hogy milyen választ adjanak. Még azok is, akik a telepet elakarták hagyni, nem tudták részálni magukat, hogy elhatározásukat közöljék. Elkkor hirtelen olysavalmi történt.

amire senki sem számított. A gyerekek jöttek. „A kolónia gyermekei nevében... Mi elhatároztuk, hogy a kolóniát nem hagyjuk el. Mi akkor is itt maradunk, ha ti elmentek.” A fiatalok lesütötték szemüket, mintha szegyefték volna magukat, hogy így beszélnek a felnőttekhez. „Ha mi elmenekülünk a beduinok elöl, soha ide vissza nem térhetünk. Szégyelni fogjuk magunkat.”

„Nem megyünk veletek”, — közölte a vezető tiszttel. — „Tudjuk, milyen nagy a veszély de nem megyünk!”

„Nem megyünk!” — mondták a többiek halkán.

Az autó elrobogott. A telepen újra csend lett. A férfiak örmelyekre mentek...

A satumarei WIZO konferencia határozatai

Az erdélyi Wizo 1934 decem-ber 26-án Szatmáron megtartott országos megbeszélésén a következő határozatokat hozta:

1. Az orsz. megbeszélés elhatározza, hogy a Zsidó Asszonyban minden héten folytatódagos héber leckéket jelent meg. Az eredmény ellenőrzése céljából 3 hónapon belül a leckéket összeállító tanár írásbeli feladatot ad fel a tanulóknak és amennyiben ezen feladat megoldása kellő eredményt mutat fel, a leckék továbbra is megjelennek. Nem kielégítő eredmény esetén a leckék közlése beszüntetendő.

2. Az orsz. összejevetel elhatározza a nyári kurzus megtartását és megbizsa a központot a beszervezéssel és a program kidolgozásával.

3. Az orsz. megbeszélés kötelezi az összes csoportokat, hogy két héten belül jelentsek be a központnak azt az összeget, amelyet ebben az évben a KKL javára előreláthatólag fel tudnak hozni. A megbeszélés utasítja a központot, hogy a csoportok jelentéseinek beérkezése után, azonnal körlevél formájában közölje a vállalt összegeket, melyek alapján a csoportok a Wizo-KIB-bel közösen meg fogják állapítani a föderáció által erre az évre vállalandó KKL kontingenst.

4. Az orsz. összejevetel kimondja, hogy a nyár folyamán minden Wizo-csoport tartozik egy kerti ünnepélyt vagy mulatságot rendezni, melynek bevétele 50-50 százelemben a Wizo-t és a KKL-t illeti meg. Ez a rendezvény van hivatva az országos bazárt pótolni, miért is a központ a rendezvények lefolytatására egyöntetű tervezetet fog kidolgozni, dokumentálva ezzel a mulatságok jellegét.

5. Az országos megbeszélés kéri a Wizo tagokat, hogy a KKL gyűjtőgái közül leg

„A magunk erejéből” címmel tart dr. Markovits Ignác, az oradeai csoport elnöke, előadást acionista ideológia köréből Oradean február 3-án, vasárnap délután négy órakor a Wizo rendezésében és helyiségében (Str. Nic. Iorga 19). Előtte Rosenberg Mancsi heti revüt tart. Minden érdeklődőt szívesen látunk. Belépés díjtalan. Február 3-án délután 5 órai kezdettel az oradeai Jung-Wizo táncos teadélutánt rendez a Fészek-klubban. Vendégeket szívesen látunk.

A satumarei Wizo hírei. Beszámoltunk már arról, hogy hogyan indult meg a satumarei Wizo új munkaperiódusa. A konferencia óta csak fokozódott a munkakészség s a munkatempó. A beszámoló óta a következő rendezvények voltak: Wohl Miklósné teáján dr. Roos Gusztávné Prága: zsidó multjáról beszélt, melyet a hallgatóság nagy tetszéssel fogadott. Steiner Józsefné teáján Fried Margit a zsidó ifjúsági problémákról beszélt hozzáértéssel. Adler Jenóné teáján Giszkalay János Heinérol tartott nagy tetszéssel fogadott előadást. Dr. Klein Sándorné teáján Sugár Fülöpné a zsidó nők történetéről tartott mindvégig lebilincselő előadást. Dr. Roos Gusztávné teáján Hegedűs Zoltánné olasz utleírásokkal aratott sikert. Schwartz Zoltánné teáján Sugár Fülöpné tartott a nők helyzetéről előadást. Lázár Dávidné teáján Fried Zoltánné tartott élénk, színes ismertetést Max Brod Reubenii herceg című könyvéről. Dr. Jordán Victoriné teáján dr. Rosenbaum Dezsóné egy himeves rabbi örök értéku mondását kötötte csokorba s lebilincselte vele a hallgatóságot. Rosenfeld Mártonné teáján dr. Jordán Victoriné tartott a cionizmusról, mint a zsidókérdés megoldásáról nagyon figyelemreméltó felolvasást. A kulturprogram, mint

intenzívebben az esküvői és egyéb alkalmi gyűjtéseket folytassák le.

6. Az orsz. megbeszélés felszólítja a csoportokat, hogy igyekezzenek tagsági nyugtáikra, meghívóikra, levelezésükre Keren Kajemeth bélyeget használni és a konferencián számoljanak be, hogy mennyire sikerült ezt megvalósítani.

7. Az országos összejevetel felhívja a csoportok figyelmét az Erdélyi Wizo Föderáció 1930 október 27-én Oradean megtartott II. országos konferenciájának 15. sz. határozatára: „A konferencia kimondja, hogy minden csoport köteles a tagjainál elhelyezett KKL perselyeket rendszeresen üríteni. Minden csoport vezetőségére van bizva ennek a munkának a helyi viszonyoknak megfelelő felosztása.” Az orsz. megbeszélés ezt a határozatot kiegészíti azzal, hogy olyan városokat, ahol az egész perselyürítést az ifjúság végzi és azt tőle elvinni nem lehet, a Wizo új perselyeket helyezzen ki.

8. Az országos megbeszélés felszólítja azokat a csoportokat, amelyek Chanuka alkalmával nem rendeztek semmit a KKL javára, Purinkor rendezzenek bált a KKL javára.

9. Az országos megbeszélés felszólítja a Jöung Wizo csoportokat, hogy a lehető leg rövidebb időn belül küldjenek be a központnak írásban egy memorandumot, hogy hogyan képzelték el a Jöung Wizo csoportok működését. Az összejevetel utasítja a központot, hogy a memorandumok beérkezése után körlevél formájában ismertesse a csoportokkal az összes memorandumokat és a következő országos konferencián a világkonferencia erre vonatkozó határozatainak figyelembevételével fog dönteni a föderáció az erdélyi Jöung Wizo keretében.

a multban, ismét nivós lesz. A teákon kívül minden hétfőn dr. Schächter László tart zsidó történelmi szabadelőadást, melyek rendszerint nagyon látogatottak. Február 10-re tervbe vett konyhaművészeti kiállítás előkészítésére a munkálatok már folynak. A tagok száma is folyton nő és reméljük, hogy munkánkat további sikerek fogják koronázni. Rosenfeld Mártonné.

A ZSIDÓ ASSZONY
kiadja az erdélyi WIZO titmisoari központja,
Piața Asanesti 4.

DAS SCHWARTZ- BUCH

Tatsachen und Dokumente
Die Lage der Juden in Deutschland 1933. A párizsi Zsidó Comité kiadásában most jelent meg 534 oldal, szenzációs dokumentumok és adatok. Ára 300 lej. Megrendelhető az ÚJ Kelet könyv-észtályában.

HÍR

A Skoda-jelentés márciusban kerül sor. E A Skoda-jelentést, amelyet, tegnap a kamara-azonban megvitatására végén kerül sor, mert a nak sürgős jellegű törv megiszavaznia.

223 jemenita zsidó nába. Jeruzsálemből Agency 100 certifikát zsidó érkezett Palesztinába bevándorló csoport, me pokban Jemenből érkez bevándorlók elbeszélése Jahia Iman uralma alatt az ottani zsidóság.

Munkáshány m építkezés Telavivban T A Hisztadrut közlése Herclis, Petach Tikvah s száz új munkást kértek ben a Hisztadrut Telaviv ra kötött építkezési szerbá 500 új munkásra v ről eddig nem tudott m munkásszervezet munká vette tervbe Telavivban költségvetéssel. A szakr azonban súlyosan akad építkezéseket.

Önvédelem Előkészít Fogyó GYÉMÁNT BOXISKOLA Str. Regina Maria

Hitler és Dolfuss Hosszu, lefelé konyuló b lógnak alá, mint valami szája fölé és miközben sen nyalja a megfagyot nagyokat csettint és biz lenburgi lovát:

Gyi te Adolf, gyi nagyokat vad ostaróval ahi fagyoskodva, nehéző óriási terhét, miközben kosra fagyott februári

Nye Hitler, biztos épp amikor egy rozog még rozogabb, ösztövért magát a „Führer drussz

A gebe, mintha meg kívül került szembe, me a nagy tehervonó előtt, akar tovább tenni. „Hit teljes elcsudolt tesz, e lanatban elcsuszik és végigcsik a járdán.

A kocsisok verni kez csattog az ostar, miközbe javában biztatja gazdáj

Hitler... Hitler... a ló nem mozdul, nem ra”, mintha örökké a f radni...

A nagybuszu kocsis dik. Rámordul cingár ke

Miért állítja azt a utamba, hé?... Mit k ilyen gebéért, egy ilyen füssert lopjam én a na

A kollégája replikázik — Azért még ne sze Hitlernek hívja a lovát „paripám” is olyna...

Aztán az ostarok egy nek pattogni, a Dolfuss pedig már mint szemé egymás fejéhez. Végül e höz vágja a „Dolfuss” e lovát szekerestől az utb kodik „Hitler” is és a k vígan csettintgetve, m indítja el állatját:

Nye Hitler, gyi, r Dolfusst, nye...

UJ KELET *Legújabb hírek*

Taxa postaká
plátite in num.
No. 224713/929.

18. Telefon: 9-77. Előf
havonta 110, negyedé
vire 600, egészévre 12
földre: Havonta 2, n
félre 12, egészévre 20
dótsék díjazás szer
KELET" az erdélyi és
dótsék egyetlen politik
Cikkünk utánnomását
rás megjelölésével em

A német kormány jegyzéke a római egyezményre nézve nyugtalanságot váltott ki Párizsban

Befejeződtek a londoni angol-francia tárgyalások

Macdonald az öthatalmi egyezmény feltámasztását javasolta a franciáknak, akik ennek előfeltételként a németeknek Genfben való visszatérését és a francia biztonság garantálását kötötték ki

Lengyelország csak saját érdekei veszélyeztetése nélkül csatlakozik a keleti paktumhoz

London, február 2. Flandin és Laval dében három óra hosszat tárgyaltak a Downing Streeten Macdonalddal, Baldwinal, Sir John Simonnal és Edennel. Jelen voltak francia részről még Corbin londoni nagykövete, Massigli francia népszövetségi államzó főmegbízott, Leger, a Quai d'Orsay főtitkára és Noel meghatalmazott miniszter. Két órákor a vendég kormányfőriak Baldwin miniszteriumában villásreggeli vettek részt a vendéglátókkal együtt s közben fesztelen formában folytatták az eszmecsereket. Az esti órákban újabb tárgyalás folyt a kormányfőriak között. A Press Association értesülése szerint irányadó körökben optimizmust táplálnak az eszmecsere várható eredményeit illetően, de még e pillanatban nincsenek kézzel fogható eredmények. Macdonald a tárgyalások bevezetésében kifejtette, hogy az lenne a legsürgősebb feladat, hogy újra proklamálják az 1932 decemberi öthatalmi nyilatkozat egyenjogúságra vonatkozó részének gyakorlati érvényességét. A felvetett gondolat körül vita indult meg, amelynek során a francia kormányfőriak kifejtették azt az álláspontot, hogy a nyilatkozat kiadásának francia részről előfeltétele Németországnak Genfben való visszatérése és garanciányilatkozat adása, amely kellően figyelembe veszi a francia biztonság követelményeit.

A Reuter távirati iroda értesülése szerint a londoni kormányfőriak eszmecsere keretében tegnap szóba került a francia-angol légi fegyverkezésre vonatkozó megállapodás terve is. A párizsi Havas távirati iroda azt az értesítést szerezte, hogy a két kormány meg egyezett abban, hogy ajánlani fogják a Népszövetségnek nemzetközi légi haderő szervezését, amelynek az lenne a hivatása, hogy fegyveres erővel lépjen fel a béke esetleges megzavarói ellen.

A Financial News tudni véli, hogy a francia-angol eszmecsere a stabilizáció kérdése is felvetődött. Flandin azon törekvése, hogy e tekintetben Angliánál célt érjen, hibaválósnak bizonyult. Ennek oka az, hogy az Egyesült Államokban a közeli napokban még át nem tekinthető pénzügyi események várhatók. London és Washington francia devalválási javaslatokat várt. Angol szakkörök megítélése szerint a forgalomban levő francia kincstárjegyeknek 5 milliárd frankkal terbe vett emelése a frank helyzetére nem fog kedvezően hatni. A három hónapos terminfrank díjazásója, amely eddig 25 centime volt, 31 centime-ig emelkedett.

Párizs, február 2. (Rador). Hivatalos francia körök megcáfolják a Daily Mail híret, mely szerint Flandin miniszterelnöknek szándékában állana Chamberlainnek olyan javaslatot tenni, hogy devalorizálják a frankot olyan alapon, hogy 90 frank egy angol fontot tegyen ki és hogy emeljék fel az arany árat unciánként 524-ről 686 frankra.

Párizs, február 3. A német kormány jegyzékét intézett a francia és az olasz kormányokhoz, amelyben kérdéseket vet fel a Rómában aláírt olasz-francia tanácskozási egyezményrel kapcsolatban és érdeklődik az Ausztriát illető megállapodási terv tartalmát és célját illetően. Francia kormánykörökben a német jegyzék nagy meglepetést keltett. A francia kormány Flandin és Laval visszatérése után fog foglalkozni a jegyzékkel.

Varsó, február 3. Beck külügyminiszter tegnap beszédet tartott a kamara külügyi bizottságában. Hangsúlyozta, hogy a szov-

jetekkel való kapcsolatai Lengyelországnak a jószomszédi viszonyoknak megfelelőek. Németországgal az 1934-ben kötött egyezmény folytán megszűnt a vámháború és csend uralkodik. Franciaországgal barátságos szellemű kapcsolataink vannak. Majd áttért a román-lengyel viszonyra. Megemlékezett Rontániában tett hivatalos látogatásáról, amely a folyamatban levő diplomáciai érintkezésem kívül eszmecsere adtak alkalmat azon nagy problémákat illetően, amelyek mindkét országot érdeklik. A keleti paktumra vonatkozólag kijelentette, hogy Lengyelország csatlakozik minden keleti akcióhoz azzal, hogy saját érdekeit ne veszélyeztesse.

Eckhardt radikális jelszavakkal Gömbös Gyula ellen szervezi meg a magyar egyetemi ifjúságot

A Turul szervezet lázadása. Gömbös feltűnő nyilatkozatban hívja vissza maga mellé az ifjúságot

Budapest, február 3. A magyar belpolitikai életben az utóbbi napokban rendkívül élénk erjedés észlelhető, mely Eckhardt Tibornak a népszövetségi megbízotti állásáról való leköszöntése után feltűnőskeltő megmozdulásokban mutatkozik meg. Ismeretes, hogy Gömbös az egységspárt kormányzasi frontját kibővítvé kollaborációba lépett a független kisgazdapárttal, mely Eckhardt Tibor vezetésével az ország legnagyobb pártja volt. Az együttműködés azonban Eckhardt Tibor leköszöntésével nemhogy megszűnt, de éles ellentétbebe csapott át, ami egyrészt arra mutat, hogy

Eckhardt nem küll, hanem belpolitikai okokból mondott le megbízatásáról, másrészt pedig arra, hogy a magyar kis- és nagybirtokososztályok közötti ellentét ma már politikai vonatkozásban is érezteti a maga hatását.

A Reformnemzedék Társulatából indult ki az első támadásszerű megmozdulás. Ez a szervezet az egységes párt egyik ifjúsági alakulata volt, mely most — mint az az

utóbbi napok jelenségeiből kitűnik — Eckhardt Tibor befolyása alá került. A mozgalom főleg diák és alkalmazotti elemeket foglal magában és most proklamációval lépett a nyilvánosság elé, mely az egész magyar közvéleményben nagy feltűnést keltett. A proklamáció az általános titkos választó jogot, radikális földreformot, a hitbizományi kérdés rendezését és népiesebb gazdaságpolitikát követel.

A Turul lázadása

A Reformnemzedék akciójával egyidőben megszólalt a Turul diákszövetség is, amely kiáltványában majdnem azonos hangokat peng, mint a Reformnemzedék Társasága:

a nagybirtokoknak 500 holdban való limitálása, a kartell és finantóke elleni küzdelem, a 3 millió magyar földnélküli paraszt földhözjutása stb. szerepel a követelése között. A proklamáció az ifjúság ellenségének tekint mindenkit, aki e program megvalósítása ellen foglal állást.

A Turulszervezet nyilatkozata azért volt a magyar belpolitikai élet nagy meglepetése,

mert ez az alakulat mindig Gömbös Gyulának volt a személyes gárdája. A Turulszövetség elnöke a sajtónak adott nyilatkozatában igyekszik is mérsékelni a proklamáció által teremtett hangulatot és kihangsúlyozza, hogy a Turul ifjúsága Gömbös Gyulával az élen akarja megvalósítani reformtörvényeit.

Gömbös feltűnő nyilatkozata. Maga Gömbös Gyula miniszterelnök megszólalt az ügyben és a napokban adott feltűnő hangú nyilatkozatában hidat akar építeni a lázadó elgárdának a proklamáció által teremtett helyzetből való visszavonulásra. Gömbös a következőket mondotta:

— Az, hogy az ifjúság foglalkozik reformpolitikával, nem új keletű dolog. Az utóbbi időben több hírlapi cikk jelent meg az ifjúsági vezérek tollából. Ezekből is azt éreztem ki, hogy az ifjúság bizik bennem s az evolúciós és konstruktív reformpolitika csendes munkássá vá szegődött.

— Az a körülmény, hogy különféle jelekből az ifjúság azt látszott észrevenni, hogy bizonyos körök engem meg akarának az általam hirdett evolúciós, tehát nem radikális, hanem építő, mérsékelt és a természetes kontinuitási szem előtt tartó munkámban zavarni, illetőleg feltartóztatni: váltotta ki azt az új megmozdulást, amelyről ma referáltam neked fiatal — öszülő — barátaim.

— Megállapodtunk abban, hogy sorainkban semmiféle radikalizmust érvényesíteni nem hagynak, mivel a reformnemzedék velem együtt építeni és nem rombolni akar.

— Az a lehetőség, hogy esetleg akár majd elvélve egy-egy olyan temperamentumos fiatalember, akit ifjúságának heve messzebb ragad — mint legutóbb a földbirtokreform kérdésben az egyik ifjúsági gyűlésen — az ne nyugtalanítson senkit. Akik velem vannak és lesznek, azok mindenkor józanok és higgadtak maradnak. Az ifju magyar generáció tisztelt a hagyományokat, a magántulajdont szentnek tartja és sohasem fog letérni a haladó konzervatív politika utjáról. Még akkor sem, ha a reformtörvényeket méltatlan támadások érik.

— Egyébként: „Semper prosum, nunquam retrorsum: sohasem hátra, mindig előre!”

A budapesti sajtó tartózkodással kezeli a mozgalmat

A budapesti sajtó meglehetősen szorosan hangon kezeli a kérdést. A jobboldali Magyarországi megállapítja, hogy a program feltétlenül nemzeti szocialista jellegű. Mindkét szervezet vezetői tiltakoznak ugyanis az ellen, hogy az ifjúsági alakulatok programja szélsőségesen volna radikális és főleg a célkitűzések kifejezetten nemzeti jellegű domborítja ki.

A zsidókérdésben egyik proklamáció sem tesz pro vagy kontra nyilatkozatot. Az Újság c. lap azonban, mely vezércikkben foglalkozik a reformifjúsággal, a következő megjegyzést fűzi a programhoz: „az antiszemitizmust, mely ebben a kiélelésben mutatkozik, melléközöngének tekintjük, amellyel a nagyobb jelentőség mellett nem óhajtunk foglalkozni.” Arra mutat ez, hogy a zsidóellenes tendencia mindkét szervezet programjában megmutatkozik.

A nemzeti szocialista izü szervezkedések felbukkanása Magyarországon feltűnő komoly társadalmi erjedésnek jele. Amíg Meskó Zoltánék csináltak nácizmust Magyarországon, annak semmiféle jelentősége nem lehetett. Ezek az akciók azonban sokkal komolyabb alapon indultak és pétségtelen tömegbázisuk a földnélküli, ki-zsákmányolt magyar paraszttömeg.

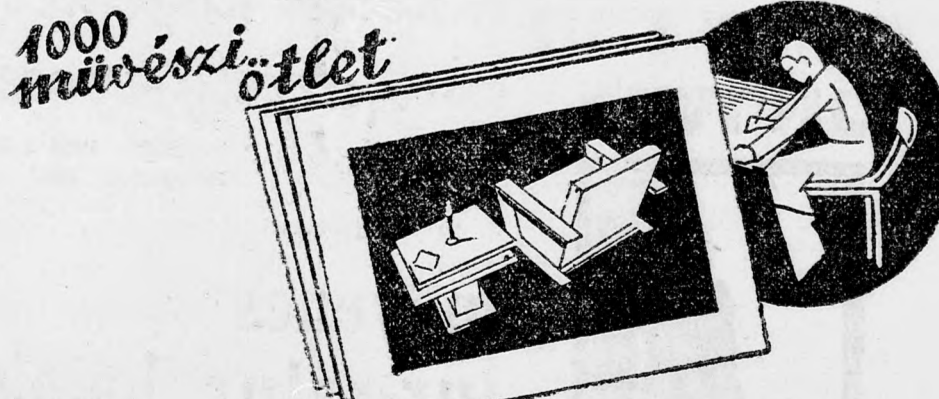
1935 február 3. Szű vasárnap. A kalendári méltót nem jegyez fel r dóságát mégis jól es a dátumot, mert nem le nap döntő fordulat kez netében. Ezen a napon a megnagyobbodott Rom hogy egy nagy, komoly vezére, az országnak tö niszterelnöke nyíltan é zását bontott a neme Vaida Sándor a neme folyó alkotmányozó gyű új programját van hiva vatalosan és írásban les elvi álláspont mellett, h lis, mint a gazdasági zetni a kisebbségekre numerus klauzust és k hogy ezt az elvi poszt a párt sürgősen megva pontjai közé.

Amire eddig csak fúr lásokból, gyanusan meg velekből és bonhómikuse zésekből lehetett követ minden kétséget kizáró manifesztálódott. Vaida ja nyíltan leszögezte má a kisebbségi kérdést ille hiterista elvek mellett, során tapasztalt követk közások révén el voltur Sándor ilyenirányu met is a megdöbbenés erejé hat a demokratikus esz cosának, az emberi szá kisebbségek felszabadi küzdelem hajdani bajvi pálfordulása, amellyel sz azzal, amit a multban s hirdetett.

Zürzavaros korunk b kus kiküldése az a progr Sándor akar pártjára a programot eddig csak en alakult kispártok amelyeknek egyetlen po magógia volt, az ugye elemek, amelyek ugyan lemetlenséget okoztak a amelyeket igazán komo vett. Románia politikai turáját figyelembevéve, tett rá, hogy e szélsősé melyike belátható időn talmat az országban.

vagy a kormányképesse óvatosan igyekeztek pr a követeléseket mellőzni nacionalizmus leghiva Goga Octavian sem me ilyenirányu elgondolása sürüsitse és kodifikálja.

Vaida Sándor most eg tel egyszerűen kisaját pártok programját, sőt gárdisták követeléseit n formulázta meg, amenny antiszemita tendenciát sebség-ellenes támadt Nyilván ezzel akarta ko ni az eddig lenézett elve

kell az izléses lakás berendezéséhez
Kérjen ajánlatot tőlünk s mi megteremtjük
Önnék az igazi otthonot, amire mindig vágyott

SZÉKELYÉS RÉTI

BUTORGYÁR R. T.
TÁRGYMŰREŞ-BRAŞOV-BUCUREŞTI.